بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو
مـودو پـه خپـل وطـن کښـې بـې درکـه دي- او
خويندې، ميندې يې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زۀ خواره هيله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم : سکروټي په ایرو کښې

لیکوال : محمد خلیل مهجور مسید

اول چاپ : ۲۰۲۱م

کمپوزنګ : ریاض ساحل(03412311323)

ټائټل : حمدالله (خوازه خېله بازار،سوات)

شمېر : ۱۰۰۰

بیعه : ۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځايي (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرزاېنډبک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکیټ ټانک-خېبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرليک

بسم الله الر حمٰن الرحيم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل داى - " د لمر پـهٔ وړانګو کښې ډېوې بلؤل کار د حماقت داى" بېشکه ساده توب خو خود داى چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک پـهٔ ورغوي ډېوه ګي ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار داى او بيا چې يو زده کوونکى د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تـاودهٔ سبا، ببګـا وي او پـهٔ هسې تاودشت کښـې پـه ايـرو کښـې د سکروټو چڼؤل وي - خولې څهٔ چې لکه د اهنګر پـه بټۍ کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

مورِ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې لـه کوم لوري به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صېب شخصيت هم هغه لوړ غر داى چې سړاى وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صېب پيژند ګلوي زمورِ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څهٔ خاص اړتيا نهٔ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زمورِ وارهٔ زارهٔ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عليقدر خپل نوم محمد خليل داى په کلي - ګاونډ کښې د استاد خليل يا ډاکټر خليل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې يې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړاى داى-مهجور صېب په قام مسيد/ ماسيد داى-په ماسيد کښې منزاى داى او بيا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبيله سره تعلق لري- د وزيرستان په منځنۍ منطقه ډيلې/ شنکۍ کښې يې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نوموړي اروابناد محمد يعقوب خان په ديني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عاليقدر مهجور صېب نيکۀ چې وزيرستان کښې د " ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو يؤ لوى ولي الله تېر شواى داى- همدغه لامل داى چې پۀ ګړده منطقه کښې د عليقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بيا تر اتم ټولګي پورې دي کرمه مډل اسکول(منځنۍ ښوونځى) کښې پاتې شو او د هايي سکول (عالي ښوونځى) کانيګرم نه يې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ يې د ټانک کالج (پوهنځى) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بيا کال 1969 کښې يې په واڼۀ کښې د ډسپنسر د تربيې سند واخيست -

د ډسپنسر د تربيه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ايجنسۍ کښې په دارالمعلمين / ايليمنټري کالج کښې داخله واخيسته او په تکميل يې په کال 1971 کښې د نوښار تحصيل اضاخېل کښې په حېث د يو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بيا د ښوونکي په حېث وزيرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلوميتره نژدې هايي سکول شنکئ کښې يې د درس او تدريس کار پېل کړو- هغه د تدريس په علومو کښې د سي ټي او بي اېډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخيستي دي - مهجور صېب تر ريټايرمنټ پورې د درس او تدريس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بيا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخيست-

عليقدر مهجور صېب د درس او تدريس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه يو تکړه منلے حکيم او طبي ماهر هم داى د کلي په خوا کښې د "ډيلې بازارګوټې" کښې يې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګرد وزيرستان ىوه توره سيلۍ راغله او وزيرستان ړنګ شو- مهجور صېب هم لکه د نورو کليوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعيل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو اميد يې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته يې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبوډۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مريضانو ته ورکوي-خداى متعالؑ دې صحت ورکړي چې له قبضه يې تر ډېره برخمن و اوسو- آمين

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري يې پېل کړې- عليقدر اولنى نظم د ۱۴ اګسټ په ورځ کال1964 کښې د «د آزادۍ پۀ ورځ» سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضايعه شوې ده - عليقدر وايي پۀ زړهاو اشعار يې د نژدې تېر وختونو ستر زيانمن جنګ او جدل لامله ضايه شؤل- او يوه حصه يې بچ پاتې شوه - چې هغه يې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب داى - البته څۀ مواد داسې هم شته داى پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېداى شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شعري ټولګه "سکروټې په ایرو" کښې د هغو زمانو لیک هم شته دای چې علیقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکای ؤ-د هر زمان یو ځانګړای خپل انداز وي چې د ګرد ژوندون احاطه کوي-د یوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز یا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور یو تکړه او ځیرک شاعر دای - د علیقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او په ډېر ښکلي انداز کښې یې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت په تېرېدو بدلون یو قدرتي عمل دای همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلېږي را بدلېږي-

د علیقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب یې خوندور دای عام فهم لیک یې کړای- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر یې لیکلاي - ده تر خپله وسه کوشش کړای چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګای شعر نۀ ولیکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زیات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړای چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه یا هدف د قام اصلاح ده- ځان ښوونه یا داسې شاعري نه ډېره کوي چې د قاموسونو له سینو را ایستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه یو معلم پاتې شوای او د پنځو ژبو معیاري پښتو،اردو، عربي، فارسي او انګلیسي لیک لوست کښې پوره مهارت لري -

د علیقدر مهجور صېب په لیک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب دای - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت په حواله د قیود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې ننني وختونو کښې لکه د "ینګې" پړای تربنه جوړ شوای دای- دا وجه ده چې د علیقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسيک دور اثار جوت ښکاري- عليقدر له اوياو بره عمر کښې راهي دای ځکه و سپېځلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شوای- لهذا په کتاب کښې به پخوانی رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ دای چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ دای خدای متعالﷻ دومره استعداد ورکړای چې د منثور او منظوم ليک پۀ هر صنف کښې يې طبع ازمايي کړې حتا چې ازاد نظم او د هايکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سيلۍ د عليقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ وای ماتې کړې-

دلته که زۀ د يوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ ياد ذکر نه وکړم- لوی خيانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د عليقدر د عمرونو ليکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټينګار راباندې وکړ-چې وزيرستان ته لاړ شې زما د کور زيارت هم وکړه که زما کوم ليک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته يې را وليږه- خدای توفيق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هديره کښې ولاړ يم د کور ديوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجای ماتم کوي- د عليقدر د ناستې ځای/ کوټه زنځير مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنيا کښې سرای ګډ شي-لکه ځوک دې چې درياب ته ور ديکه کړي او د اوبو پۀ ځرخنې کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندې -د عليقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واينو/ اينو زور ؤ- زياتره کتابونه واينو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوی شو - ځينې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران ځاځکي را ځځېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ويلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ تـه پـهٔ برخه کښې و رسیدل -

د علیقدر فقط یو نظم چې دهٔ 1970ء عشره کښې د حیات اباد/ پېښور په یوه روغتون کښې لیکلای وهٔ چې علیقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لویې خزانې څخه زهٔ خالي لاسونه را ووتم کومه چې علیقدر مهجور صېب له کال 1965 راهیسې خوندي ساتله او وخت پهٔ وخت یې په خپلو زرینو خیالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوهٔ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پهٔ لاس نه راغلل- دا هغه لویه سانحه ده چې د یو لیکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که یو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د علیقدر مهجور صېب د دغې لویې ادبي اثاثې په ضیاع که موږ د هغهٔ د لیک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله یې ممکنه نهٔ ده-

نور دې جنګونه نهٔ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د علیقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غیر مطبوعه مـوادو کښـې د "جامـدین کاکـا لیکونـه" د وزیرسـتان د آزادۍ پـه زیـار او قربانیو یو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او یوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د علیقدر شعر او شاعري ډېر اړخیزه ده -د جلا جلا رنګونو یوه شنه سره زرغونه ده- د دینیت ، قامیت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د زګیروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانیت یوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صېب د هر اړخيزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو ،لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخيستلای-

عليقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصديت او پيامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځايه هرزه ګويۍ- مبالغې او صنايع و بدايع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - عليقدر وايي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخيل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د يو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توريو کښې ژباړلو ته اړتيا نۀ لري -

ځواني د هر چا ميراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کېدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښايسته عمر دای چې تر اخره يې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صېب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دويمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې يې قطعات او هايکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صېب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

عليقدر غزل هم داسې ليکلي چې په هر بيت يې ځانته مقاله ليکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قاميت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زياتره غزل يې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي يې اسان مګر په معنا ترينګلي کارولي دي -ګويا غزل يې هم انقلابي دي -

يوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو مې خيال د پاتې شويو ارمانونو ساته
ډېر پوره شوي دي مرګيه بس يو څو پاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يو ښکلے باب شي د تاريخ ترې جوړېدلای اشنا
دومره قيصې د رنګو پنګو هديرو پاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله - وايي :

ما ته پۀ کومه خلۀ پېغور د بې ننګۍ را کوې
د خان زامنه تا کښې هم څه د پښتو پاتې دي

بل ځای ورته وايي:

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوټمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانې د پښتونخوا د غرونو يوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ببخي په پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ سړای يمه په څه نۀ يم دلبره
خو پۀ زړۀ د ننه ښه نۀ يم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ مونده ېږې
چې مې غواړې بيا به زۀ نۀ يم دلبره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دۀ په ستر ګو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وایي:

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلۀل ستا پۀ تقریر د هغو خلکو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وایي:

د ګلونو لو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا پۀ ما کوي دا څۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وایي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تۀ خپل کوټ وګوره
دا پۀ ګرمۍ کښې پۀ غریب پورې خندا نۀ ده څۀ ؟

ستاد پنځو ستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي او داسې منت زارۍ کوي-

خورې پښتنې بې ستره مه ګرځه پېدا کړه
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پۀ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرستان تاريخي حماسي وختونو ته يې هم اشاره کړې او خپل اتلان يې نازولي دي- وايي:

خونـــد ؤ د غـــزا د تېـــرو تـــورو پـــۀ پړکـــار کښــې
پـروت چې شـهيدان وو سـرې سـيورې د پرېغـل کښـې

د وزيرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه داى او غالباً د هر غزل په يـو نيم بيت کښې يې ذکر کړاى داى - وايي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزيرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـاى چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وايي:

زړۀ دې کـاڼى داى ظالمـه څه بې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـى ځـواني يـې ګـوره دا زلمـى د مرګـي نـۀ داى

د پښتون په وېش يې زړۀ آرې داى- وېش کوونکي ته داسې وايي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـــابه زور ورکـــړه تورمخيـــه خپـــل دېـــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرى د باباګانو ژړا خوبونو کښېويني- وايي:

مـا خـوب ليـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــــۀ دا خبـــــره سمدســــــتي روح د حمـــــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالى لـه واکدارانو پوښـتنې کوي او پېغـور ورکوي- وايي:

د کشـمير ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ داى جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلم بې زبـان يـې کـه نـه؟

او بل ځاى بيا د پښتونخوا و بدبختى ته اشاره کوي او وايي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا کړې د دين په نامه بڼه چا د دنيا په هيله
چا نه دي و ژغورو د ګرانې پښتونخوا ګربوانه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګويان داى چې:

غم د خپتې داى د قام په نوم اخستى
د وطن هر يو واکدار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جيبونه ډک کړي
ووږ دي ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

د عليقدر په غزلو کښې پند او نصيحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړاى - وايي:

احترام د هر سړي کوه مهجوره
خو د هر سړي نه پلار مه جوړوه

بل ځاى د راز خوندي نۀ ساتلو په باب وايي:

د راز ورغومي به دې شي تول د لېوانو خوراک
د زړۀ له شپول دې د رازونو که رمې و ايستې

بل ځاى د دنيا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وايي -

رنګ ثلي چې ګورې نو بيا دومره فکر هم کوه
دا هم د چا ښکلي وجودونه وو چې خاورې شؤل

د وخت پاخه متلونه يې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي يو ځاى کښې ليکي:

چې ژنهاى مشر شي د کلي تباهي له بس داى
ژنې د کلي شؤل مشران اورونه ولګېدل

د ننني دور خودغرضۍ او ځانځانۍ ته يې ډېر عجيبه توري موندلي دي ته به وايې په آب زر نويسته دي- وايي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تــــړون دومــــره خیـــرن شـــو
چــا تـــه "خپــل" وئـــیلے نـــۀ شـــمه شــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وايي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې ږده پـــه داســـې سـر چـې ټيټـوي مـې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وايي:

چـې ویـر د وران وزیرسـتان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل نـــۀ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټينګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وايي:

خپــل يــې و لــولئ او بــل تــه يــې هــم ورســوئ
قیصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـۀ غزل کښـې نـه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر يې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـوکرۍ تـه يـې ور واچـوئ او مـه يـې لـولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـرد بدبختۍ سرغنه يې نوموي او ورته وايي:

لاړل ســـتا بچـــي ســـبلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دي پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب ببخي زيات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل "بوړي" ټوپک په خوا کښې مړۀ وای
خو مونږ له توپو تښتېدلي نه وای

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خورېي خورزۀ خور مې لیدلي نۀ وای

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختیو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

یا خو د وخت د سامري د غوا بچای مه پرېږده
او یا ګیله پۀ خپلو څښو هاروني مه کوه

په وزیرستانۍ لهجه کښې یې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل یې لیکلي دي:

د وزیرستانۍ لهجې دې یوه غزل مقطع کښې وايي:

میدون دې مینې کشې بې خوفه بې خطره ګرځي
مهجوره تل کوي بې تیرې ننګیولي مشقینه

مهجور صیب په پښتو میئن شاعر دای هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

یو جماعت راته پکار دای د پښتو د تبلیغ
یو څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

بل ځای بیا وايي:

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کول هم
لیکو، لولو او وایو پۀ پښتو کارونه کیږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزيرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پهٔ ګران وزيرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکتويني د قام بربادۍ ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تبره ورځ" کښې مهجور صيب د تبرې ورځې نه روداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صيب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصيب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختيو برات ومومي -

"اوس مه راځه لالیه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې يو پښتون خپل محبوب ته ټينګارکوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختيو کښې مه شريکوه-

د مهجور صيب يو اوږد او شاهکار نظم " د پربغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزيرستان ته مخاطب شوای دای - تاريخي حوالې دي پکښې او د پربغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو چګوالای غواړي - او له پردو يې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانی نظم دای چې هغه وخت وزيرستان د بدبختيو تورې سيلۍ نه و ځبولای- دغه نظم کښې مهجور صيب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم دای -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د يوې بورې مور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوی پسې ژړا کوي- داسې توري يې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلای شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر ټکای نارې وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه " سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صېب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار رښتونی دای او دا ملنګ زموږ ډېرو خلکو پېژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صېب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک يې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړاى-

د خپل کلي يو لېوني په مرګ يې نظم ليکلاى داى "د لېوني پۀ مرګ"- دا دومره تريخ او خوږمن نظم داى چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو يادونه دي چې عليقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلاى-

"د خان جېل" د طنز يوه نمونه نظم داى چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړاى-

يو بل نظم "غمژن اختر" کښې عليقدر د غمجنو کورنيو په باب ليکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځيان انډيا زنداني کړي وو- د زندانيانو د ژوند مرګ په حواله د دوى کورنۍ غمجنې وې او غېر يقيني صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي څنګه لمانځلاى نظم کښې ثبت شواى داى-

"يو شاعر ملګري ته وصيت" کښې عليقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب يو شاګرد ته ليک کړاى - چې زما په حال ځان خبر ساته او شايد هغه ملګراى يا شاګرد يې اخته داى او دغه کتاب يې د عملي کړنو ژونداى ثبوت داى ي- ان شاءالله

يو بل سپېکي سپېکي نظم "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې ليکلاى چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د ځوکې بازه" سرخط لاندې ليکلاى نظم اوږد داى او ډېر عجيبه انداز کښې يې د وزيرستان خلک مخاطب کړاى - د يو دومره خوندور او سبق اموز نظم داى چې قاري تر پايه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولاى واقعي د صفت وړ نظم داى-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صیب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دځ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صیب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و ویني-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم ؤ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا بېخونده نۀ دي لنډي بېتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پـوی د ژونـد پـۀ نـه بیګـا نـۀ پـۀ سبا شـؤم
ان تـر دې چـې کـم و بـېش زۀ د اویـا شـؤم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـۀ زړۀ کښـې
د ځـوانۍ ارمـان کؤمـه چـې بـوډا شـؤم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــور تــــه لالـــــچ د دولـــــت مــــه راکـــــوئ
زمــــــور دا خپلــــــه غریبـــــي ښــــه ده

نــــور مــــو لــــه کــــاره پــــۀ جلســــو مــــه باســـئ
زمــــــونږ دا خپلــــــه مــــــزدوري ښــــــه ده

علیقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل یې ځواب نۀ مومي-
د وزیرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې یو کلیوال سره خبره سپینوي-

یـــو تربـــور مـــې پـــۀ" تورمانـــدي " کښـــې خبـــره وکـــړه
کور کښې دې مړۀ وای خو چې دومره لرې تللي نۀ وای
مـــا ورتــــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــۀ یـــو
وې یې چې کور د مرګي رنګ کړې چې ښاغلي نۀ وای
بل ځای بیا پېغور جنه کښې وایي-

چـــې پښـــتو د کلیوالـــو پـــۀ شـــان نـــۀ کـــړې
بیـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــۀ وایـــې ګـــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمخـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســــتا دا ښـــکته للېـــدلي بریـــت تربـــوره
کله کله د زلمیتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وایي:

پـــلار تـــه دې وایـــه چـــې انکـــار و نـــۀ کـــړي
پښـــــتون زلمـــــے یمـــــه زۀ مـــــړې کـــــؤم

خـــو زۀ هغـــه پښـــتون هـــم نـــۀ یمـــه چـــې؛
پـــۀ ســـرو منګولـــو پـــۀ تـــا پـــړې کـــؤم
کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه یو ځای وایي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وې چې ښۀ د کار خلک دي
د ښۀ کردار، د ښه گفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پۀ غوړ کښې ووې
"دا شاعران هم ښۀ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هایکو یو بېخي نوای انداز دای د منظوم لیکنو- پوهان وایي د جاپان تخلیق دای-

علیقدر مهجور صیب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېیلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث یوه هایکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشلیي ځووني زیبړه پګړۍ دې پۀ سر
داسې کشیژي لکه ولېږدې چې
پۀ دواکي جېنګ دې منې زیبړې ګېډۍ

په پای کښې به دومره ووایم چې د روغ بادشاه خیال صیب د نظم یو بیت دای " کاش چې ویجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"

زۀ وایم کاش چې د مهجور صیب په وزیرستان کښې او بیا پۀ منځني وزیرستان کښې زېږون نۀ وای ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوره، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر ادیب پکښې د ما في الضمیر اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري یا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زموږ دغو بیخونده تربتو رسمونو رواجونو زموږ د مهجور صیب غوندې ډېرې قیمتي ملغلرې ضایعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کېږي او ډېر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکره د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پېغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې ووایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته توري پنجې و رسي-

د ادب یؤ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهـــــان دخپلـــــوی کـــــــور دای
ځانځـــــانی لـــــره خـــــو ګـــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زهٔ څو مره پېژانهٔ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 1988-89 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اردر وشهٔ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هايي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هايي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نيېيهٔ/ماما قدرمن او ګرون محمد دين صاحب وهٔ چې په قوم نظر خېل داى - زه نواى نواى وهٔ او دا علاقه شې هن بالات نهٔ وهٔ - ايستوذون بندې مې نظر اچووهٔ- چې پهٔ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې يو غايبونهٔ خوشبويي او پيژندګلي احساس روته کېدهٔ ماما مې تعارف ورته کووهٔ چې دا نورعالم داى دا هن يو شهٔ شاعر داى- هغه ريځې نه ووم پيژندګلي سره وشوه او بيا دې سفر او پرادي کلي وطن واختيري مې په دهٔ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګراى مې ميندلي چې زه دې دهٔ او داى دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژهٔ تروهٔ ووم سره وېشل- دهٔ مو ته اول وور دې "راپک" خداى بخشلي بندې ليکلاى نظم تېر که چې په دغه کيتوبهٔ شې هن شته داى- ډېر زيوت ځينې متاثر شوهٔ او ډېر زيوت خوند يې روکهٔ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دې مهجور صاحب په شخصيت بندې ليکل کاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه ميندا وۀ او بيا که ميندل هن شي پته نشته داى -داى ووى قبيل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصيت رڼا ربځ دو کيمه سيوره - تياره يې په شخصيت نشته ،سپين ، صادق، همدرد ، زړسوبيان ، دې خور غريب يور ملګراى ۀ دې خپل پردى غمخوراى، دې خپلې زمه وورۍ پابند ، پرهېزګار ، او سخي سړاى وۀ، تل انصاف خواشَوينکاى وۀ- مو په سکول شې داى يادګېرنه کړاى وۀ چې سنيئر/جونئير ايستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعليمي تکړاوولاى خداى ډېر وير وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووى وشولي- دې سکول بچيون بندې يې ډېر قدر وۀ او خداى داسې رعب وير کړاى وۀ چې دې سکول په ګېټ وو رو نناوتلي يوه خاموشې وو جوړه شوه يوۀ بل وو سره وبل خليل صېب روغاى ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ويلې نۀ وي چې دا پوس ټولې خوبۍ خداى وير نصيب کړيې وې -

ډېر محنتي او مخلص ايستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپل پردي پيرډ ايسوب نۀ داى کړاى چې کلاس شې وو ايستوذ نه وۀ په خپل مخ وو وير نناوتلي او سبق وې بچيون ته ويلي-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصيت لري-

دې سکول نه علاوه دې دۀ پرايوېټ کلېنک هن وۀ چې موسپېشين نه بعد وو يې خلوصاولي- خو داى مو چېرې نه داى ليدلاى چې سکول ټايم شې کلېنک ته تللاى وي حالانکې دې سکول ټايم شې وو هن بيمورون دې سکول په چاردېواري رو بدال وي انتظار ووى کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پرېياش- البته که چېرې وې داس موقع ميندله چې فارغ وو وۀ ايستوذون وو موجود وي بيا وو کله کله بيمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خدای یې لوس شې شفاء اچولیې وه- دې میډیکل پرېکټس نه علاوه دای یو ډېر مشهور حکیم هن دای چې دې حکمت دې شهرت نه یې ډېر لرې لرې خلق خبر دای-

جامې ډېرې دي چې قلم یې بیان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه یې وچیژي-

دې مهجور صاحب کورنۍ یوه لویه دیني کورنۍ دو- دې دۀ نیکه خدای بخشلای یو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-

دیاته وو دې یوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې دای دې یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري او دې میژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قیصه هن ډېره کمه دو لیا دې نشت باروباره دو - هغه یو قومي ملي پاشتین او مذهبي شاعر دای- خو بیا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي دای دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کیتوب چاپ کیژي- خو بیا هن شه دو چې کیمه شاعري یې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېبدي شې یې ارموند پیره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ دای-

دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خوانای دای چې هر قسم شیریني پکشې شته دای- لیک یې ډېر پوخ او مطلبي دای- دې قافیه ردیف شاعر نۀ دای بلکې هر شعر هر غزل هر نظم یې د مقصد نه ډک دای - لهجه یې بیخي ساده دو خو شعر یې ډېر زورآور دای-

په پیره غزل شې یې یو هن داسې شعر نۀ میندیژي چې په قافیه ردیف یې ځون خلوص کړای وي- او دې شعر دې مطلب خیال یې نۀ وي سوتلای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان په ادبي دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میژ وطن شې او بیا په ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یې بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میژ ژوندي نۀ سره پرېژدي خو پۀ مړینې شۀ پاله نازیژي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
دېره، پښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صیب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

ډېر محترم مهجور صیب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لیکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صیب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صیب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صیب، نورعالم مسید صیب او داسې نور-

وایي مهجور صیب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صیب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صیب یو د لوړې پایې معلم یا ښوونکے پاتې شوے دے . نن یې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې دېوټۍ دېر پابند معلم ؤ- او ورسره یو لوی طبیب هم ؤ، چې پۀ وزګار وخت کښې به یې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکوّل -

مهجور صیب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر و شاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به یې کلام چاپ کېدو- د لویو لویو شاعرانو سره یې لیدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد امیرحمزه شنواري به دې هغۀ لیک ته دېر پۀ درانۀ سترګه کتل-

مهجورصیب نظم ، غزل او هائیکو دېر پۀ ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صیب پۀ قام مئین سړے دے لکه وایي-

زړۀ خـو مـې غـواړي چـې دې و سـتایمه
خـو دا لفظونـه بـه لـه کومـه غـواړم
پښتونه ځوانـه کـه دې پـلار غونـدې شـوې
نـو سـتا پـۀ پـلار پسـې بـه و نـۀ ژاړم

مهجور صیب زاړۀ وختونه لیدلی دي نو ځکه پۀ شعرکښې داسې وایي:

کلـه کلـه یـادیږي تېـر وختونـه
ښـۀ وختونـه خـو افسـوس پـۀ شـمېر وختونـه

مهجور صیب دغریب اولس پۀ حال ژړا کړې ده لکه وایي:

چې کـور کښـې دېـوې مـړې وي پتنګـان کلـه راځـي
غربـت چـې ترحـد زیـات شـي نـو یـاران کلـه راځـي

مهجور صیب د خپل وطن وران ویجاړحال داسې بیانوي:

مهجـوره دا پـۀ وهـم او ګمـان کښـې د چـا نـۀ وه
چـې خړ وخـت بـه پـۀ ګـل وزیرسـتان کلـه راځـي

مهجور صیب پۀ خپل شعر کښې خپلې بیمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بیمار یم لړ مې خیال پهٔ ماه و صال که
د اویا کالونو تېر شؤمه تهٔ خیال که

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پهٔ ښهٔ انداز لیکي لکه د حالاتو پهٔ تناظر کښې وایي:

دا ببر سر خېرې ګرېوان ولې ؟
ما وې چې دا لېونے ستا مینې کړم
اشنا مې وېل چې دهشت ګر لیدهٔ شې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پهٔ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زهٔ دمهجور پهٔ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پهٔ شان داسې خلق شته چې مونږ ورباندې ویاړ کولے شو-
یو اخري شعر چې دهٔ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لر پښتون که سترګې پټې کړي چې خبر دے زهٔ خو بچ یم
د بمونو دغه بوی به را رسیږي پېښور ته

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پهٔ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دهٔ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پهٔ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدهٔ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړهٔ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پهٔ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-
اوربېدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زموږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین
محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صیب سره د هغهٔ پهٔ لیک کښې لیدهٔ کاتهٔ

د محمد خلیل مهجور صیب نوم مې څو ځله لهٔ مظلومیار صیب اوریدلی ؤ ـ هغهٔ به چې کله د مهجور صیب د شعر پهٔ حقله خبره کوله نو ورسره به یې دا افسوس هم کاوهٔ چې کاش هغهٔ ځان پټ نهٔ وای ساتلی ـ کاش د خلیل صیب دولس زره شعرونه ضایع شوي نهٔ وای.....هغهٔ به بیا بیا دا خبره کوله چې کاش د هغهٔ شعرونه د کتاب پهٔ پاڼو کښې محفوظ شوي وای. نن که یو لوری د مظلومیار صیب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صیب د اوږدو مودو راهیسې پهٔ سینه کښې ساتلي ارمان به څهٔ کېفیت وي. ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صیب پهٔ شعري ټولګه کار روان دی. مظلومیار صیب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د لیک غوښتنه یې وکړه. ما ورسره هو کړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زهٔ د خلیل صیب پهٔ کتاب لیک کؤم. زهٔ پېشګي معذرت غواړم. ځکه چې پوهېږم چې د خلیل صیب پهٔ شعر لیک کؤل زما د وس خبره نهٔ ده.

د خلیل صیب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پهٔ غاښ پاتې شي. زهٔ نهٔ شم کولی چې د هر اړخ سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په یوهٔ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي ـ د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر ـ د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغهٔ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي ـ او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري ـ چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده ـ زما خیال دی چې د خلیل صیب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي ـ د "جانان" په حقله ډېر شعرونه د دهٔ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي ـ د مثال پهٔ توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړهٔ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې ـ

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما پهٔ نا کړیو ګناهونو هم توبې اوویستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې پهٔ صحرا ګرېوانه
پهٔ تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تهٔ مې یو ساعت لهٔ زړهٔ نه بهر نهٔ کړې
وایه کله ستا پهٔ زړهٔ کښې هم غرېبم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښبې مو د يو ځای د ناستو ورانې ويجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ويجاړې شوې

د پاکې مينې پۀ جهان اورونه ولګېدل
پۀ خوارۀ ټکي د جانان اورونه ولګېدل

ستا يادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما پۀ پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکارې، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق تر يوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څيز د عشق وطن وګرزي -د چا د ياد سره تړلې لار،د چا و قد ورته چينار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګه د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مينه د جانان لۀ مينې زوروره ده- مهجور صېب هم د وطن مينې زخمي کړی دی.هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه الميه وه د مهجور صېب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې يې د خپل وطن مرثيه ليکلې.

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پشتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې وېـر د وران وزیرسـتان مـې پـهٔ غـزل کـې نـهٔ وي
لکـه چـې ذکـر د جانـان مـې پـهٔ غـزل کـې نـهٔ وي

ردي تـوکرې تـه یـې ور واچـوئ او مـه یـې لـولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـهٔ غـزل کښـې نـهٔ وي

زغملـې نـوره نـهٔ شـو دا ګرمـي وزیرسـتانه
سـړه هـوا بـه کلـه پـهٔ مـونږ لګـي د پرېغـل نـه

د چـا سـپېرو سـترګو خـوړلی دی امکـان نشـته
ودان بـه خـر وزیرسـتان شـي! نـه هـېڅ کلـه نـه

مهجـور صـېب د چاپېریـال د سیاسـي حـالاتو نـه هـم ځـان ښـهٔ خبـر سـاتلی او کمـال یـې دا دی چې پهٔ چا پـورې یـې ځـان نـهٔ دی تړلـی هغـه چـې څـهٔ وینـي هغـه وایـي چـې څـهٔ محسوسـوي د هغـې اظهـار کوي. د ستایلو او غندلو پېمانه یې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اسـلام دې یـوه خبـره هـم ونـهٔ کـړه
مـلا جانـه هسـې لاړې اسـمبلې تـه

اسـلام نشـته تـش پـهٔ نـوم اسـلام ابـاد دی
اسـلام نـه وایـي پـهٔ نـوم مسـلماني تـه

لاس د خپلـو پښـتنو هـم پکښـې ویـنم
پښـتونخوا چـې زهٔ دې ګـورم بربـادې تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د مېـــږي مــــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــهٔ تقریـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمیر کشـــمیر دې هـــر وخـــت وظیفـــه ده
پـــهٔ دا خلـــهٔ خـــو یـــو ځـــل یـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجــور صــېب د خپــل کلتــور کلــک داعــي دی د حــالاتو د وجې زمـونږ پـهٔ کلتـور کښـې چـې کـوم بـدلون را روان دي دغـي بـدلون مهجور صېب سخت دړدولی -

د مغــــــــــرب تهذیبــــــــــه خــــــــــوار شــــــــــې
پښــــــــــتنه دې کــــــــــړه بــربنـــــــــــدړه

خــدایګو چــې ګهــړۍ ورســره هغســې خونــد نــهٔ کــوي
خونــد چــې د بنګـــړو وؤ پـــهٔ مړونـــد د پېغلـــې جـــل کښـــې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــې پـــردې مـــاتې کـــړې

ســـتا پـــهٔ حیـــا چـــې قســـمونه خورمـــه
پښـــتنې خـــورې ســـتا پښـــتو تـــه ګـــورم

ورکـــې لـــوپټې شـــوې پښـــتنې ویـــنم ســـرتورې شـــوې
لاړل پښـــتانهٔ او غېرتونـــه وو چـــې خـــاورې شـــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صیب د انسان سره د مینې داعي دی د هغهٔ مینه د انسانیت سره ده.د هغهٔ مینه سوچه ده د سرمایه دارانه نظام پهٔ وجه چې پهٔ انسانانو کښې کوم تفریق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صیب همېشه د مزدور پهٔ درد دړد بېدلی ښکاري۔

غریب بنیان کښې هم خولې دی ! تهٔ خپل کوټ وګوره
دا پهٔ ګرمۍ کښې پهٔ غریب پورې خندا نهٔ ده. څهٔ ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
پهٔ دا مانۍ کښې دا سندرې دا ګډا نهٔ دا څهٔ

څوک یخو سیورو کښې خوبونه کوي
چا پهٔ سره نمر پهٔ ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وایي چې:

زهٔ دا نهٔ وایم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نهٔ دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نهٔ دی

چې نفرت تربنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا پهٔ ژوند مئین که خپل دی که پردی د مرګي نهٔ دی

مهجور صیب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...پهٔ غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې څوروي يو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ يوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د ليک د اوږدلي له يرې د مهجور صېب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې يې احاطه نه شي کېدلی او بيا که په قطعاتو او هايکو خبره وکړم لکه پۀ درياب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دريابونو کښې شايد تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔
هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتيا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔
اخر کښې به زۀ د مهجور صېب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصيب کړي۔آمين
د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو ياران وايي
د اويا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفيسر اکبر علي نایاب
ډېره اسماعيل خان۔ پښتونخوا
3م جولايي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نۀ پوهیږم یوه خوشحالي محسوسۀم -فکر کۀم چې د دومره زیاتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بیا چې د ګران محترم عالیقدر استاد ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ایرو کښې) د چاپ کۀلو هلې ځلې زړۀ ته راشي بیا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګوڼه د دغي کتاب د ادب و دنیاګۍ ته راتلۀ دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي ومومي -- اللهم آمین

د استاد او ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب د نوم سره خو به تقریباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صیب ته پروردګار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت پۀ چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صیب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی یم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهايي مخلص ديانتدار شخصيت لري که ووايم چې د عصر حاضر يو لوی برګزيده ولي انسان دی مبالغه به نۀ وي-

د رب مهرباني ده الله ورله لويه تقوا ورکړې ده که زۀ د محترم مهجور صېب پۀ شخصيت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نۀ شم کولی چې زۀ د محترم صېب د شخصيت احاطه وکړم ځکه چې د کتابونو شانتې شخصيت باندې کتابونه ليکل د قلم زور غواړي- د محترم مهجور صېب پۀ باب يو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي که د ټولو بيانول مې پېل کړل شايد زما د ليک مرام به وبايلم- او نۀ کومه داسې فارمولا لا چا موندلې چې په لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځای په ځای کړي-دې استاد محترم د تقوٰی يوه لنډه قيصه درسره شريکؤم-

محترم صېب پۀ لاس يوه راډو ګړۍ تړله او ما ته بل ملګري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پۀ پنځو کالو کښې چې پۀ ښوونځي کښې مو تېر کړل مونږ د محترم صېب پۀ لاس کښې هغه قيمتي ګړۍ/ سات جوته / ښکاره نۀ وليدله دغه د دۀ د تقوا او پرهېزګارۍ يو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پۀ شخصيت او کردار باندې ليکل زمونږ د وس کار نۀ دی ځکه چې پۀ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومره توان نۀ وينم خو د زړۀ سوچه مينه ورته ډالۍ کؤم-

ذاتي پۀ ما بېخي زيات ګران دی او د دۀ پۀ اړه زۀ د رحمان بابا دا يو بيت ډېر تکرارؤم چې:

کـه دې تـا د ښـکلي مـخ عاشـقان ډېـر دي
زۀ پـۀ ټولـو کښـې اول يـم دويـم نـۀ يـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجور صيب ته روغ رمټ صحت نصيب کړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امين ثم امين

د محترم صيب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) ما تقريباً ټکي پۀ ټکي ولوستله داسې ليک دي پۀ ګرده پښتونخوا کښې يو نيم کوي لکه څنګه چې مهجور صيب کړی دی- واقعي چې الله ورله ډېر څۀ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې يې د پښتون قام سره د مينې اظهار کړی دی د پښتنو غم دړد يې د ځان غم دړد بللی دی-

ځکه چې محترم صيب يو بيت کښې وايي:

ژړا به ستا پۀ جدايۍ شکليه زۀ بيا کؤمه
ماته لا ډېرې مرثيې د پښتنو پاتې دي

يقيناً چې د پښتنو غمونو دړدونو يې سينه غلبېل کړې ده د خپل وطن خپلې خاورې خپل قام سره يې زړۀ لکه د مقناتيس نښتلی دی هره پښتنه مور يې مور او خور يې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پړدې پۀ باب محترم صيب خپله لهجه کښې وايي

پشتانې خورې ډېر دې کوشلې دي شنکې خولينه
پشتو ته کسه بچ کوه خپل غېراتې خولينه

خيرن نظر وو ويرته کو ځوناور داسې هن شته
پټ سوته مخ او پۀ چا مه وينه بيخې خولينه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره يې پۀ هر غزل کښې د مينې او ورورولۍ اظهار کړی دی دا خو يې ما پۀ غزل يو څو کرښې ليک وکړ ګني هسې خو که د دۀ پۀ غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه علاوه يې که د نظم برخه وګورو نو سړی ورته انګشت بدندان شي-د دۀ د احساس درک د دۀ د نظم نۀ کيږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ویر او غوغا ده پکښې- نظمونه یې زړۀ وړونکي دي لکه په مثال یو نظم چې د یوۀ لېوني پۀ مرګ یې لیکلی یا د یو سوالګر /ملنګ د خبراتونوپۀ غوښتلو یې روداد لیکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووایم چې هر غزل هر نظم یې د سرو پۀ تار پېيلي دی مبالغه به نۀ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پۀ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صیب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې یې هېر نۀ کړئ-په مینه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سینده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوري

بسم الله الرحمن الرحیم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې مودې له مودو راهسې پهٔ انتظار ترې وو- چې نن زما د استاد علیقدر ډاکټر محمدخلیل مهجور صېب شعري ټولګه (سکروټې پهٔ ایرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته یوه بله زرینه تحفه ډالۍ کېږي-

هسې خو د یو چا پهٔ شخصیت ، ژوند او فن خبرې کول یو ګران کار دی خو بیا هم د خپل استاد پیر پهٔ باب قلم پورته کؤل شاګرد ته پهٔ ترورمۍ کښې بې ډېوې ګرځېدل دي-

د عالیقدر ډاکتر مهجور صېب پهٔ ژوند لیک کؤل زما د وس کار نهٔ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پهٔ ژوند کتابونه ولیکل شي زهٔ وایم چې دا به کم وي-خو زهٔ به دومره ووایم هغه د پښتو یوه ټپه مې یاده شي چې:

یار د تعریف محتاجه نهٔ دی
پهٔ عطرونو ګلان چا لمبلي دینه

یابل ځای کښې اباسین صېب وایي:

کـــه زمـــا د شخصـــیت حدونـــه ګـــورې
زمـــا فـــن زمـــا د فکـــر تـــر جمـــان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صیب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثیت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صیب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ په سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته په سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صیب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صیب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صیب نه د عالیقدر مهجور صیب اشعار او غزل اورېدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله په موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړې ته به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړهٔ به دې غواړې چې خبرې یې د پای ټکی نهٔ ومومي زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صیب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما په خپلو سترګو د یقین نهٔ راتلو- د عالیقدر صیب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صیب د ېر علیل
ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت
کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده-
زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت
شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-
مهجور صیب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت
دی-
تل د پښتنو په درد دردېدلی دی لکه چې مهجور صیب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانی چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو

محترم صیب بل ځای وایي:

نــــۀ یــــې زوی نــــۀ یــــې لېــــور شــــته
پښــــــــــتونخوا ده هغــــــــــه کونــــــــډه

د مغــــــرب تهذیبــــــه خــــــوار شــــــې
پښــــــــــتنه دې کــــــــړه بربنــــــــډه

مهجــــور ســــتا مینــــه کښــــې ســــوځي
نــــۀ لــــوګی شــــو نــــۀ غــــر غنــــډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غــــم د هــــرې لــــوپټې بــــه درســــره وي
چــې جینــۍ د پښــتونخوا دې خــور او لــور شــي

زړۀ مــې چــوي چــې غریــب د ګــران وطــن مــې
د ظــــالم د لاســــه پړمخــــې نســــکور شــــي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه يـې چـې ګورمــه زۀ
پـۀ مســتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتنې پېغلې ته وايي-
څۀ خو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خــورې پښــتنې بــې ســتره مــه ګرځــه پېــدا کــړه
کومــه غېرتــي جذبــه چــې وه ملالــۍ تــرور کښــې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خدای دې ګران مهجور صېب
ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:
ناروغه ياره خدای دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دی يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوی وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي-
خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-
خداے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-
زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-
زما په خوږه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکرئې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځاے په ځاے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ايمـــان کلـــک پـــه محمـــدص اخـــر زمـــان را
او صـــفت تـــه يـــې بيـــا ژبـــه د حســـانرض را

صـداقت خدايـه نصيب مـې د صـديقرض کـړې
نمونـــه د عـــدل هـــم عمـــررض پـــه شـــان را

نعمتونــــه د دنيـــا فـــراوان راکـــړې
ســـخاوت لـــره بيـــا زړهٔ هـــم د عثمـــانرض را

قـــوت ماتـــه د خيبـــر شـــکن حيـــدررض را
وړوکـــوالي کښـــې بيـــا پوهـــه د ايمـــان را

ربـــه زمکـــه يـــم پيـــدا يمـــه لـــه خـــاورې
اطاعـــت لـــره لـــويې لکـــه اســـمان را

دغـه سـوال مـې خدايـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مـــا مهجـــور تـــه ربـــه صـــبر عـــالي شـــان را

«««««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيڅ يؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چيچلے يؤ دې هم پرې روغ نۀ کړلو
پاړو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته پۀ رکوع او په سجده دې وينم
ستا خو په آاو هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپينه ږيره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پياوړتيا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې ماتــه یــؤ څــه ځــان تــه بــل څــه خوښــوي ملګــرو
پــه دغــه شــېخ پــه دا مــلا مــې بــاور پــاتې نــهٔ شــو

چـــې مـــې د شـــپې د ور پـــه درز د کـــور دننـــه ګـــورې
ســـتا د تنخـــوا پـــه دا ســـودا مـــې بـــاور پـــاتې نـــهٔ شـــو

ماضـــي یـــې پېـــژنم او حـــال تـــه چـــې یـــې ګورمـــه زهٔ
پـــه مســـتقبل د پښـــتونخوا مـــې بـــاور پـــاتې نـــهٔ شـــو

چــې کــور تــه راشــې د تبلیــغ نــه نــو بیــا بــل څــه کــوې
عبــث پــه ســبل ســتا د دنیــا مــې بــاور پــاتې نــه شــو

مهجــور چــې ګرانــې پښــتونخوا تــه تــل دعــا کــؤلې
قبــولې نــهٔ شــوې پــه دعــا مــې بــاور پــاتې نــهٔ شــو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پـــه زړۀ د اندېښـــنو پـــاتې دي
یـــاره خطـــرې د رقیبـــانو د فتنـــو پـــاتې دي

څـه خـو مـې خیـال د پـاتې شـویو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګیـه بـس یـۀ څـو پـاتې دي

ژړا بـه سـتا پـه جـدایۍ ښـکلیه زۀ بیـا کومـه
مـا تـه لا ډېـرې مرثیـې د پښـتنو پـاتې دي

د پښـتو نخښـه یـې شـملې تـا بـه ضـرور نېغـۀ
لا مرحلـې د حفاظـت د لوپټـو پـاتې دي

یـۀ ښـکلې بـاب شـي د تـاریخ تـرې جوړېـدلې اشـنا
دومـره قیصـې د رنګـو پنګـو هـدیرو پـاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يـــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــډې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونۍ غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو څـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

ســـپرلیه اوس هارونـــه نـــه جـــوړؤم ولـــې راغلـــې
لا خـــو څـــو شـــپې د چـــادلارې د کتـــو پـــاتې دي

پـوی شـه مهجوره!کـه بېـدار دې پښـتون وروړنـۀ شـؤلو
چـــې دې وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

تۀ تپوس د هغو مۀ کړه چې هر څه زما په زړۀ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړۀ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زویه دلته نشته
چې جامه یې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترینه نۀ سپکېږي یاره
ستا غمونه که هر څومره هم درانۀ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې توري غتې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پېوندہ او فقير اپي ښکلوي يې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

يم امين د رواياتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

يوسف مخيه په راتلو دې يم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورو ورو څیزونو غلۀ هم شته دي
او د ډکو صندوقونو غلۀ هم شته دي

دا منم د ځنګلونو غلۀ هم شته دي
خو د خوشیو ګړنګونو غلۀ هم شته دي

یؤ نظر وربانډې واچوي زړۀ یوسي
زړور داسې د زوړونو غلۀ هم شته دي

خیال کوه او ډېرهوښیار اوسه ګل مخیه
ستا په چم کښې دګلونو غلۀ هم شته دي

خزانې د پښتونخوا د غرونو یوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

پټوي د خُلې خبرې هم مهجوره
که منې چې د شعرونو غلۀ هم شته دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ ســـرې یمـــه پـــهٔ څـــهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره
خـــو پـــه زړهٔ دننـــه ښـــهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

چـــې پـــه کـــاني دلانـــه یمـــه ویشـــتلې
بختـــور یمـــه ســـپېرهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

غـم خـو دا دے چـې لا ستا پـه دې کښې شـک دے
چـــې دې زهٔ حـــلا ل پســـهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

کـــه مـــې نـــور خلـــق کـــافر بـــولي بـــاک نشـــته
د مـــلا صـــاحب پـــه خلـــهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

چـې تـنکې ځلمې پـه سـرو وینـو کښـې پـروت وي
خـــدایېګو ټولـــه شـــپه اودهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

پـــه اودس کښـــې دې دیـــدن تـــه زهٔ راځمـــه
مـــه کـــړه خیـــال بـــې اوداســـهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

چـــې مهجـــور دې لټـــوي تـــهٔ نـــهٔ مونـــدېږې
چـــې مـــې غـــواړې بیـــا بـــه زهٔ نـــهٔ یـــم دلبـــره

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدايــــه ســــاتندوی شـــــی د تقـــــدير د هغوخلقـــــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبير د هغوخلقـــو

پـه عشـق اوملي ننګ کښې چې رحمـان اوخوشحال خـان شي
شـــهرت دې پـــه دنيـــا کښـــې عـــالمګير د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــــې زولنۍ پښو کښـــــې زنځيـــــر د هغوخلقـــــو

نازونــــه هــــم چــــې وړے شــــي او شــــمله هــــم ټيټــــوي نــــهٔ
د ښـــــکليو محفلونـــــــه دي جـــــاګير د هغوخلقـــــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د ميـــرېي مــــلا صـــاحبه ګنــــاه بــــولي
روا شــــوقتلؤل ســــتا پـــــه تقريــــرد هغوخلقـــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانۍ چې د چـا لاړې
پـــه ورانـــه پښـــتونخوا کښـــې کـــوم ويـــرد هغوخلقـــو

چـې هـيڅ يـې هـم د جنـګ ترهګـرۍ سـره کـار نـۀ ؤ
د ختـــو مېلـــې رنګـــې کړےخنزيـــر د هغـــو خلقـــو

چې خپـل جانـان يـې خپـل شي او رقيـب لـه منځـه اوباسي
مهجـــوره کـــه منـــې چـــې زۀ يـــم پيـــر د هغـــو خلقـــو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې زړۀ مې نن ژړا کوي دا څه دي
یار د چا سره خندا کوي دا څه دي

د تنکي ځلمي مرګې که ظلم نۀ دے
بیا چې دا په پښتونخوا کوي دا څه دي

کور مې رنګ شو در په در چې ګرځوي مې
ظالمان په خلۀ د چا کوي دا څه دي

زما کور کښې دي د سرو وینو ډنډونه
دے په خپل کور کښې ګډا کوي دا څه دي

د ګلونو لو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا په ما کوي دا څه دي

په بدل کښې د وفا دې هم مهجوره!
چې دې یار څومره جفا کوي دا څه دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټول نازونه ورمه دا وفا نۀ ده څه؟
تۀ مې بېګا سبا رټې دغه جفا نۀ ده څه؟

غريب بنيان کښې هم خولې د ے ته خپل کوټ اوګوره
دا په ګرمۍ کښې په غريب پورې خندا نۀ ده څه؟

،، بابا روټۍ روټۍ،، دا چغې د دې کور نه راځي
په دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نۀ ده څه

حق د واکدارو د ے منم د دنيا ټولې مزې
زما د پاره يې روا هم تمنا نۀ ده څه؟

ستا د پنځو ستورو هوټل کښې شته شراب او شباب
وچه ډوډۍ ماله تنبو کښې هم روا نۀ ده څه؟

چې په دې ملک کښې ترې تر ټولو زياته وينه توی شوه
مهجوره پېژنې زمونږه پښتونخوا نۀ ده څه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مـــې تنبـــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقيـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

ســکه ورونــه چــې پــه يـؤ کـور کښـې اوسـيږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ينګلـــي ســـره ګرځـــي

يــؤ جهــان شــي غرېــو نيـولے بـوره مـور چــې
د يـــؤ ســـري زوی د څلـــي ســـره ګرځـــي

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
يـــؤ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقيــب ژاړي چــې مهجـور او جانــان يـؤ ځــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي ليـــدلي ســـره ګرځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا تــه دي پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چـا تــه دي خــوارۀ پــه نــوم تــر خــې خبـرې اونــۀ کــړې

وچـې رښــتیا وایــه پــه چـا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پــــه لونـــده ژبـــه لونـــدې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

مــا چــې زلفــې یــادې کــړې سـپین مخــې راتــه اووئیــل
بیــا ګــورې پــه سـپینه ورځ د شــپې خبـرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو،وې خبــردار شــه یــاد لــره
بیــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــي پــه واک ســترګو تــه اووایــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

ځــه رېبــاره یــار تــه وایــه هغــه څــۀ چــې زه وایــم
ګــوره ســم ســړے یــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښـۀ شـوه چـې دې اوخنـدل مهجـور تـه د عـادت خـلاف
نــن دې پــه تــرۀه تنــدي تــروې خبــرې اونــۀ کــړې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرور دے شيطاني صفت دهوکې دي خطرناکې
بې ځايه غورې ټرې او لافې دي خطرناکې

بې فکره پکښې مۀ ګرځه اشنا وزيرستان دے
دا غرونه پالې نارې او کندې دي خطرناکې

منم چې ستا وسله ده زوراوره خو دا واوره
زمونږ پخوانۍ زړې وسلې دي خطرناکې

رقيب په غصه راغے په اوږه ټوپک نيؤلے
په مونږ ويني چې نن مې ارادې دي خطرناکې

مسلم په لا اله باندې جنګيږي بې وسلې نه
کافر په دا يقين چې يې فتنې دي خطرناکې

مهجوره! هديرو د شهيدانو کښې ډېر ګرځه
دښمن ته تر ژوندو دا هديرې دي خطرناکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال چـــې نـــۀ کـــړي نـــوره منـــده
شـــــي جذبـــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغـــــــه کونـــــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګے شـــي څـــه غرغنـــده

««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه خو ګـرم يـو خپـل څـه د حـالاتو پـه قصـور کښـې
رو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـه لـور او خـور کښـې

لونـه د حـوا تـه هـم اسـمان لـه شـرمه شـين شـو
مـا چـې څـه ليـدلي پـه دا سـترګو دي لاهـور کښـې

يـؤ چوپتيـا وي بـل کښـې لـوبې ماشـومان کـوي
فـرق د ے فقـط دا پـه يـوه مېلـه او پـه کـور کښـې

زوی چـې څـومره خـوږ او خـوش اخلاقـه وي نوسـيال يـې؛
نشـته د ے پـه ورور نـهٔ پـه عزيـز نـهٔ پـه تربـور کښـې

خـورې پښـتنې بـې سـتره مـهٔ ګرځـه پيـدا کـړه؛
کومـه غېرتـې جذبـه چـې وه ملالـه تـرور کښـې

خـوري يـې د غريـب نهـر بچـې نـو غورځـوه يـې مـهٔ
نيمـه سـوځېدلې هـم روټـۍ سـتا پـه تنـور کښـې

مينـه کـه ګنـاه وي نـو بـې شـکه ګناهګـار يمـه
نـور څـه ګنـاه نـهٔ ويـنم لاليـه پـه مهجـور کښـې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيـــال کـــوه نظـــره پـــه شـــپو تـــورو د مـــزل کښـــې
ډېـــرې بلاګـــانې دي د زلفـــو پـــه ځنګـــل کښـــې

خـدايګو چـې ګهـړۍ ورسـره هغسـې خونـد نـهٔ کـوي
خونـد چـې د بنګـړو ؤ پـه مړونـد د پېغلـې جـل کښـې

تـب جنـې مـې جـذبې کـړي د سـرو وينـو قطارونـه
خـوب کښـې وينم ځـان چـې پـه ژړا يـم پـه محفـل کښـې

خونـــد ؤ د غـــزا د تېـــر و تـــورو پـــه پړکـــار کښـــې
پـروت چـې شـهيدان وو سـړے سـبوري د پربغـل کښـې

تـوري سـترګې مـهٔ راځـه ځـه چـل د سـپېلنو کـوم
ډېـرې سـپيرې سـترګې دي زمـونږ پـه چـاپېر چـل کښـې

خپـل بچـي دې ګرځـي د لنـدن مسـتې هـوا کښـې
زوی د غريـب جـوړ کـړې خودکشـۍ تـه پـه چـل ول کښـې

ذکـــر د بنګـــړو پـــه ځـــای د ســـرو وينـــو پکـــار دے
دا کـــه نـــهٔ وي خونـــد نشـــته مهجـــوره پـــه غـــزل کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مينـــه ښـــۀ وي چـــې د مينـــې پـــه دســـتور شـــي
بـــې دســـتوره مينـــه هـــر چـــا تـــه پېغـــور شـــي

غـــــم د هـــــرې لـــــوپټې بـــــه درســـــره وي
چـــې جينـــۍ د پښـــتونخوا د لـــور او خـــور شـــي

زړۀ مـــې چـــوي چـــې غريـــب د ګـــران وطـــن مـــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چـــې رڼـــا د مـــخ ښـــکاره کـــړې بيـــا مـــې بـــولې
زۀ موســـیٰ شـــمه کوڅـــه دې کـــوه طـــور شـــي

پـــه نفـــرت کښـــې خـــو تربـــور هـــم زمـــا ورور دے
خـــو پـــه مينـــه کښـــې خپـــل ورور زمـــا تربـــور شـــي

مهجـــور هغـــه بـــد قســـمته شـــاعر زۀ يـــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

«««««»»»»

مئ کال 1972م

يادګېرنـه: دلتـه د موسیٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه استعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـۀ دے چې ګنـې پېغمبر نـۀ منمـه او نـۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلــــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ويـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل يـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــيارانو تـــــه خبـــر
کــــه لېونيــــانو زولنــــې مــــاتې کـــړې

ګيلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خيـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک يخـــو ســـپورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــــا کچـــــه غونـــــدې ځـــــوانۍ د خلقـــــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــــانو سلســـــلې مـــــاتې کـــــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستړګو د دوربین کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبیب محب قیصه ده

قلم چې د صابر وینې د زړۀ څڅوي بېت شي
زړګے هم د شاعر په خداے چې سمه غم کده ده

په سترګو دخوشحال کښې شاعري حېض الرجال دے
غزل کښې د رحمٰن د درویشانو یوٌ قیصه ده

نازېږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خیال کښې د بابر ژوند د خوندونو یوٌ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي یارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوندے هلاکو خان یا چنګېز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزیرستان باندې یې کړې بیا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبــه راځــي د چــا د لوريــه خــرې يــې پــه چــا کــړے
معلــوم دي کـــار کـــونکي خـــو د ټـــول کلـــي کـــړه ده

چــې کــوم کــو ډکــر پــه ګــران وزيرســتان وکړلــې کــوډې
کـــوم ځـــاے چـــې بـــه ګلونـــه ټوقېـــدل هلتـــه مورچـــه ده

چــې نيــا هــم پکښــې نــاوې ښــکاري ماتــه خنــدا راشــي بــس
لـــــړه چـــــې وي ټيـــــډي کمـــــالي تـــــوره برقـــــه ده

اے د وخــت چنګېــزه ســتا بــه هــم راځــي نبټــه د مــرګ
اے نــن خــو دې پــه خلــۀ نــوم اخســتل هــم يــوه فتنــه ده

څــه کــار چــې چرتــه اوشــي ګنــاه ګــار بــې ګنــاه نشــته
څــوک هــم چــې مــخ تــه راغــے نــو خطــا کــړې هغــه ده

مهجــور تــه دې قســم وي چــې څــه برخــه پکښــې واخلــي
پکـــار د پښـــتونخوا چـــې قصـــيده کـــه مرثيـــه ده

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وایـم اشـنا چـې هـر ژونـد ے د مرګـي نـۀ د ے
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړ ے د مرګـي نـۀ د ے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه يـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه د ے د مرګـي نـۀ د ے

زړۀ دې کـاڼے د ے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني يـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ د ے

چـــې نفـــرت ترينـــه تښـــتيږي محبـــت ورغـــاړه وزي
دا پـه ژونـد مـين کـه خپـل د ے کـه پـرد ے د مرګـي نۀ د ے

د دې ځـــوان د زنکـــدن هـــره ســـلګۍ د ارمـــان ډکـــه
ربـــه دا د ارمـــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خـو خپـل سپي تـه بېګـا سبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپي د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملـک هـم تـول يؤبـولې بيـا پـه يـو ملـک کښـې دننـه
دا پښـتون دې خېـردے مـري خـو پنجـابے دمرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بـم پـه لاس کښـې ورکـړې بـل کـاپي، او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـور تـه مـرګے راشـي تصـويرونه کلـه نـهٔ مـري
چې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! دے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـور دي ارمانونـه تـول پـوره خـو يـاران وايـي
د اويـا کـالو شـاعر تـر څـه مـودے د مرګـي نـهٔ دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لویـــو خلقـــو د فکرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکـــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثـــر د هجـــر پـــه دوزخ کښـــې یـــم خـــو کلـــه کلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ویرېـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځیرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه پښتون زما بې سرو ساماني مه ګوره
زۀ طاقتور مغرور ملکونو سره لوبې کوؤم

په سپینه ږیره چې استازې د مرګي وويـنم
زه د نیمګړیو ارمانونو سره لوبې کوؤم

شاید چې خلقو ته به ښکارم لېونے غوندې زۀ
زۀ د ځوان مرګو د قبرونو سره لوبې کوؤم

مهجوره!کله هم چې څوک زما په خوا کښې نۀ وي
ستا د خوږو یادونو سره لوبې کوؤم

«««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــري چرتــه ځوابونــه شــونډې ســرې
شــرموي ســرۀ ګلابونــه شــونډې ســرې

کـــړي دنيـــا د زړۀ بدلـــه را بدلـــه
راولـــي انقلابونـــه شـــونډې ســـرې

ســپين مخونــه قرارونــه د زړۀ يوســي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې سـرې

ګرانــې! وايــه د چــا خوبنــه دې تــالا کــړه
دا چــې راغلــې ســره لاسونه شـونډې سـرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د ميـــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــکلي يـــار کـــوه مهجـــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شــونډې سـرې

«««««»»»»

جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغرب تهذیب چې اورسېد کمال ته
اوس به درومي ننداره یې کړه زوال ته

تا راکړي چې وه نخښه مسافره
ژاړم هر سبا بېګا هغه رومال ته

د پښتون په لر و بر کښې چې وېش پوخ شي
شا به زور ورکړه تور مخیه خپل دېوال ته

چې شني ونې یې په سر باندې ګډا کړي
تا تره لغړ سر نۀ رسي شوال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــزدوري بــــه کــــؤم زۀ خــــړو جــــامو کښــــې
پښــــتنې ســــتا د پــــردې ســــتا ښــــکلي شــــال تــــه

ګــــډې وډې ليــــوني زړۀ تــــه رادرومــــي
د ښــــو بــــدو انتظــــار کــــؤم ســــتا خيــــال تــــه

پيغــــام ورکــــړه د يــــؤ والــــي پښــــتنو تــــه
د ژونــــدون اعتبــــار نشــــته نــــوي کــــال تــــه

د پښــــتون پــــه ماضــــي مــــه ژاړه مهجــــوره!
کــــړه يــــې فکــــر مســــتقبل تــــه ګــــوره حــــال تــــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا کـه ایښـے بیـا پـه زلفـو کښـې ول نـۀ وے
زۀ لګیـــا بـــه د تیـــارو پـــه مـــزل نـــۀ وے

عاشـــقي بوالهوســـي بـــه ســـره یـــو وو
کـــه پـــه مینـــه کښـــې ؤ دار تـــه ختـــل نـــۀ وے

کـاش چـې نـۀ وے رقیبـان او ښـکلي ډېـر وے
دا سـپېره ازغـي پـه ځنـګ کښـې دګـل نـۀ وے

کـــس نـــاکس بـــه نـــۀ لیـــدې پښـــتنې خـــورې
کـــه بـــې وختـــه دې وتـــل رواتـــل نـــۀ وے

زړۀ مـې غـوارې چـې ښـکاره مـې مینـه نـۀ شـي
چـې هیڅـوک مـې پـه دې لاره کښـې مـل نـۀ وے

د مهجـــور پـــه عاشـــقۍ بـــه څـــوک خبـــر ؤ
کـــه لـــیکلے یـــې دا ښـــکلے غـــزل نـــۀ وے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره دې غوا ړم ابادي ډېر مې په تا وژړل
بس زياتي ګل اوسې ما ډېر په پښتونخوا وژړل

دا د سلګو چې نامعلوم غوندې اواز اورمه
چې دا باز ګشت زما د وير ؤ که بل چا وژړل

ما خوب ليدو چې څوک پښتو د دوزخ ژبه بولي
په دا خبره ستر حمزه تر مخ زما وژړل

دلته ځوانان په وينو سره هلته يې بورې مينده
په چغو چغو مې په آ او هم په دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک پـه مـلا پســې لګيـادي څـوک منبـر مـاتوي
پــــه بــــې وســــۍ مــــې د منبــــر او د مـــلا وژړل

مالــه ژړا وه توبــه کــړې د خنــدا نيــت مــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بيـا وژړل

تـئ نـا پـوره ارمـان تـه نـئ ګـورې نېمګـړې دنيـا
کــه چــا مرګيــه د ارمــان پــه نيمګړتيـا وژړل

مـا تـوقې نـئ دې زده مهجـوره پـه قسـم اومنـه
مـا چـې پـه چـا هـم وژړل مـا پـه ربښـتيا وژړل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست يم لاروؤ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مينې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حيا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصيبت نۀ دے مصيبت د مينې
زۀ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زۀ مهجوره!
د غريبانو ؤ سلګو ته ګورم

«««« »»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایه رښتیا چې ته غلط په دې ګمان یې که نه
دا نور د زمکې دي او یؤ ته د اسمان یې که نه

ظالمه زړهٔ خو دې لا غواړي نورې سرې وینې هم
وایه پښېمان په دې بې وخته مرګ دځوان یې که نه

چې د کاروان منځې د سر نه ښکه پورته ګورې
څه ژړېدلے په رنګ پنګ وزیرستان یې که نه؟

د کشمیر ظلم د لمحه لمحه په خلهٔ دے جاري
په پښتونخوا چې کوي ظلم بې زبان یې که نه

صفت کوه د ګوړ ګوتي زلفو شاعر یې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان یې که نه؟

ته په تشبیه او په تلمیح باندې ځان مهٔ کړوه
مهجوره وایه خوښ په امن او امان یې که نه!

««««»»»»

یادګېرنه:کشمیر زما هم د زړه سر غدار نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سـړیه لــږ خپــل کــار تــه فکــر وکــړه
چـې پـرې نـور ځـي هغـه لار تـه فکـر وکـړه

غــم د خپـټـې د ے د قــام پــه نــوم اخســتے
د وطــن هــر یــؤ واکــدار تــه فکــر وکــړه

ســتا د کــور د پــردې خیــال نــۀ ســاتي ګــوره
د خپــل کــور دې څوکیــدار تــه فکــر وکــړه

دا زړګــے مــې د ے جــوړ وران وزیرســتان کــړو
خــدائے تــه ګــوره لــږ دې خــوار تــه فکـر وکـړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جیبونـــه ډک کـــړي
ووټ دې ورکــړو اوس دا پــلار تــه فکــر وکــړه

وطــن خــوار شــو هــر څــه لاړل ســوئیزر لېنــډ تــه
اے مجهــوره دې ســرکار تــه فکــر وکــړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصه د خوږې مینې اختتام ته کله رسي
رڼا د داسې نمر ده چې مابنام ته کله رسي

دا داسې وخت تیرې ده د اسرار او رموز ډکه
چې وخت ورته ولاړ وي دا انجام ته کله رسي

فرهاد او شیرینۍ او د لیلیٰ مجنون خبرې
په داسې کنایو کښې څوک پیغام ته کله رسي

ژوندون داسې سفر دے مسافر ته پته نشته
د نمر سپوږمۍ په تګ کښې به مقام ته کله رسي

شاهي سترګو لیدلے څه کمال ؤ په ایاز کښې
ډیر لوے لوے وزیران هم دې غلام ته کله رسي

یؤ بل ته د یارۍ نمائشي غاړه وتل خو؛
د لرې نه په زړۀ دعا سلام ته کله رسي

تۀ نوے مین نۀ یې اے مهجوره! هسې زړۀ خورې
ستا شعر د تازه مین کلام ته کله رسي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــدام بــه نــهٔ وي دا ځــواني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته
د دنيــا هــر څــه دي فــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

پښــــتنې خــــورې دا خبــــره تاتــــه نــــهٔ ده بايــــدهٔ
,, زمــا صــورت زمــا مرضــي، ،دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

د خــــان زامنــــه دا خــــاني درتــــه د پــــلار پــــاتې ده
او ســتا تــر ژونــد بــه وي خــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

تمــه د ګــل تــرې مــهٔ ســاته د چــا پــه زړهٔ کښــې چــې تــه
کــرې بيګــا ســبا ازغــي دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه تـوقې نـۀ دي دا ،، کورونـا ،، حفاظـت تـرې کـوه
د نــن سـبا دا بیمـاري دا هــم پــه خیـال کښــې ســاته

دخــان زامنــه د غریــب بچــي یــې خــوري قســم دے
خوراک دې کم کړه د خپـل سپي دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

دا تــوري زلفــې دېــرې مــۀ چېــړه زمــا نظــره
وي پـه ځنګـل کښـې ازمـري دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

چــې دالهــام سلســله کلــه هــم شــي بنــد مهجــوره!
بیـا پـه زور مـۀ کـړه شـاعري دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي زړونو ته ازار مه جوړوه
خدائے ته ګوره نن سینګار مه جوړوه

توري زلفې تار په تار مه جوړوه
شنه خالونه په قطار مه جوړوه

نن مې یاد کړه چې ژوندے یم ګرانه یاره
پس له مرګه مې ،،یاد ګار، مه جوړوه

پوخ سړک د امیرانو تر بنګلو ځي
د غریب تر کوره لار مه جوړوه

حُسن هغه چې ښکلا وي ډېر مخیزه
یؤ سپین مخ یې هم معیار مه جوړوه

که دېوال د ختو کور مې دے پرېوتے
هر سړي ته پکښې لار مه جوړوه

احترام د هر سړي کوه مهجوره!
خو د هر سړي نه پلار مه جوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا د لوظونــو د کتــاب نــه چــې وعــدې اوویســتې
مــا پــه نــاکړیو ګنــاهونو هــم تــوبې اوویســتې

ســتا پــه تراخــو او پــه خــوږو خبــرو ســم پوهېــدم
رېبــار هوښــیار ؤ پــه تراخــو کښــې یــې خــوږې اوویســتې

اســـتعماري لمـــن دې چـــا تـــه ځنـــډولې چـــې ده
د خوشـــحالۍ پـــه بهانـــه دې تـــرې جـــامې اوویســـتې

د راز ورغــومي بــه دې شــي ټــول د لېوانــو خــوراک
د زړۀ لــه شــپول دې د رازونــو کــه رمــې اوویســتې

شــایـد کمــے زمــا د لوریــه د اظهــار وي پکښــې
زمــا د شــعر نــه هــر ســړي بېلــې معنــې اوویســتې

د زړۀ ملنګــه تــش کچکــول لا د ارمــان ګرځــوې
د زیــارتونو دې پــه ډېــر طلــب کــولمې اوویســتې

د تــورو زلفــو پــه ځنګــل کښــې خطرنــاکې منــډې
مهجــوره! هســې دې پــه ځــان بانــدې خــولې اوویســتې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون ځیرې ښکلې ښکارې په صحرا ګرېوانه
په تا روپی مزه کوې اے د لېلا ګرېوانه

تنهی دې پرې دې څه بېوسه ،بې ځښتنه غونډې
لاره کښې پروت یې بڅه بګیرې اې د چا ګرېوانه

هیله د چا د راتګ شته خوکه دا هیله نۀ وه
نن خو مزې کړه خپر دې نشته دے سبا ګرېوانه

چا کړې د دین په نامه بڅه چا د دنیا په هیله
چا نه دې وژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

دلته مې ورور په وینو سور دے هلته کونډه مې خور
د چا د چا په غم دې وځیرم زما ګرېوانه

مهجور تر څو به پټ غمونه پټ له خلقو ساتم
پرېږده چې ځیرې دې نن ووینې د نیا ګرېوانه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قيمتـــي خبـــرې
يـــا د الله يـــا د رســـول او يـــا قـــامي خبـــرې

تـــۀ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــۀ دې اوري د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـتون کـه يـؤ نـۀ شـي پنجـره بـه پښـتونخوا وګرځـي
وي بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معيـار د حُسـن يـؤ سـپين مـخ نـۀ دے فقـط لاليـه
دا ډيـــر اړخونـــه لـــري نـــۀ د يـــؤ مخکـــي خبـــرې

پيغـــام شـــپيلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پيغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپيره نصـــيب مهجـــوره! د پريغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پريـــږده بـــس کـــوه د يوکـــاڼکي خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! يادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چـې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ړنـګ څلـي چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې وينـم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غېرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـديره ده او پـرې نـوم څکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خـاورې شـؤل

نـن پـه زړبـوډۍ کښـې راتـه هېچـرې دا مـه وايـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسـم چې سـتا د مينـې نـه ښـۀ کلـک مـې وخـوړو
شـکي شـوم بيـا مـې اوخـوړو چـې سـپک مـې وخـوړو

ښـامار تـه د تربـور د حسـد هـيڅ هـم پتـه نـه لګـي
چـې لـوی مـې اوخـوړو او کـه هلـک مـې وخـوړو

اے کـاش د ورور ولـې د خلـې نـه يـؤ ځلـې دا واورمـه
پـتے مـې ورور تـه ورکـړو تـرے پالـک مـې وخـوړو

غريـب وم خـو د خـان روپـۍ واپس مـې د زکـات کـړے
زۀ زمکـه وم خـو شـکر دے فلـک مـې وخـوړو

رحمـت شـو راتـه سـتا د تـورو زلفوپـه تيـاره کښـې
پيـزوان مـې پـه لاس راغـے چـې تينـدک مـې وخـوړو

مهجـوره! خلـق تلـل چـې نـن د خـان کـره دعـوت دے
زۀ پـاتې شـوم د مـور د لاس سـوکړک مـې وخـوړو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نننـــي ســـره ویشـــو مـــونږ د یـــؤ بـــل غمونـــه
نـــۀ بـــه وي ســـتا او نـــۀ زمـــا د برخـــې تـــل غمونـــه

ســـتا د وصـــال ســـره ســـره پـــه تصـــور د بیلتـــون
ماتـــه لـــه ورایـــه چینګـــې داړې خندېـــدل غمونـــه

هغـــه یادونـــه ســـتا د شونډوســـپین رخســـار وو کنـــه
ماتـــه پـــه ســـرو ســـپینو جاموکښـــې پټېـــدل غمونـــه

اشـــنا د درســـتې دنیـــاګۍ پـــه غـــم بـــه اونـــۀ رســـو
راشـــه چـــې وګـــورود کلـــي چـــاپېر چـــل غمونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د ویر د خوشحالۍ په ډمامو کښې هم وي
په یوه خندا پسې رادرومي دلته سل غمونه

ورانه ویجاړه دنیاګۍ د خوار زړګي وه دومره
راتلل راتلل خو په راتلو کښې شرمېدل غمونه

نورې دنیا ترې په خندا خندا مزې اخستې
په پښتونخوا چې له اسمانه ورېدل غمونه

هغه اوس خپل ګرځي ملا ماته د غم پېټي په سر
چې د هر چا د زړۀ په زمکه یې کرل غمونه

مهجوره! هر چا ته د زغم په قدر اورسېدل
په وېشندي شه آفرین چې یې وېشل غمونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه ننــــي ګلونـــه
پــه ګلدســته کښــې يــې خــوښ نــۀ دي پرونــي ګلونــه

دې تــا پــه مېــز دي ګلدســتې د ســرو ګلونــو پراتــې
ماتــه پراتــه دي پــه ســرو وينــو کښــې ځلمــي ګلونــه

خپــل بــاغ ســاتي خــو د ګــل چــين دا تــور مخــي تــه ګــوره
پــردي امېــل تـــه پښتونخوا کښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پــه خصــمانه د ماليـــار هـــم مقابــل نــۀ شــي کېــدے
د پښـــــتونخوا د ســـــرو ګلونــــــو پنجـــابي ګلونـــــه

معيــــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وايـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقیـب او خـوږ ربـبـار پـه میـنځ کښـې دا دے
د یـــــو خبـــــرې وي ازغــــــي بــــل وروي ګلونـــــه

ماتــه بهـــار او خـــزان ســـتا دا پســـتې شـــونډې ښـــایي
دا یـــؤ ســـپړدي ګلونـــه بـــل دے غوڅـــوي ګلونـــه

کـــړو ســـتا د شـــونډو هـــم رنګـــې ګـــلاب د ګلـــو باچـــا
ګنـــې پـــه بـــوی کښـــې څـــه کـــم نـــهٔ دي د ببـــري ګلونـــه

خیـــال کـــوه نـــن پـــه پښـــتونخوا کښـــې چـې تـــهٔ څنګـــه ربېـــې
داســـــې ربېلـــــي تــــــا پخــــوا وو بنګـــــالي ګلونــــــه

مهجـــوره! څـــوک خپلـــو ګلونـــو تـــه قبرونـــه کینـــدي
څـــوک پـــه مـــزه خپلـــو غوړونـــو کښـــې ټـــومبي ګلونـــه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــاکې مینــې پــه جهــان اورونــه ولګېــدل
پــه خــواره ټکــې دجانــان اورونــه ولګېــدل

زمــا د ډېــرې خــوږې ســيمې بــدبختی تــه ګــوره
پکښــې ابــرې شــولو ځوانــان اورونــه ولګېــدل

د بــل د پــاره مــو چــې خپلــه پښــتونخوا ورانــه کــړه
د خپلــه لاســه د نقصــان اورونــه ولګېــدل

تنکــی ځــواني کښــې ارمانونــه غرونــه غرونــه پراتــه
پــه غرونــو غرونــو د ارمــان اورونــه ولګېــدل

چــې ژنــې مشــر شــي د کلــي تبــاهی لــه بــس دے
ژنــي د کلــي شــو مشــران اورونــه ولګېــدل

مهجــوره! ګتــې د دنيــا چــا پکښــې ډېــرې وکــړې
د ځينــو خلقــو پــه ايمــان اورونــه ولګېــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحــــدت نــــه د کثـــرت پــــه لـــور پربېــــږم
خـــدا ے خبــر چـــې د خلیــــل؏ ســره ســمېږم

تــــه پــــه یــــوه خنـــدا قســـم زمــــا نــــه واخلــــه
چـــــې عـــــالم مــــې ژړوي زۀ بــــه خنـــــدېږم

کــه دې پــوے کــړم پــه رمــوز د تــورو ســترګو
بیــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پــــوهیږم

خپلـې مـړې ایـرې بـه بلـې کـړم چـې پـوے شـم
چـــې د کلــــي نـــه لیـــږدم کـــه پـــاتې کیـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــدس د هــر تــړون دومــره خیــرن شــو
چاتــه ،،خپــل ، ،وئــیلے نــۀ شــمه شــرمیږم

یــم ډیــوه تــورو تیــارو د چاپیرچــل تــه
د حــالاتو ســبلۍ تیــرې شــوې بلیــږم

تــه مــې یــۀ ســاعت لــه زړۀ نــه بهــر نــۀ کــړې
وایــه چــرې ســتا پــه زړۀ کښــې هــم غریــږم

تصــور د لالــې هــم د ده راتلــل دي
مهجــور ځکــه پــه جــامو کښــې نــه ځــاییږم

«««»»»»

یادګیرنــه: دا شــعر د پښــتو د یــوې مشــهورې ټپــې تــر اثــر لانــدې مــا لــیکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرد د غربت د چا په ښې ځوانۍ بې وخته لګي
د چا په سر ایښې کړې پګړۍ بې وخته لګي

یؤ د خزان وچې سپېرې هوا په مخ ورې ته
د سپرلي ډکې د وږمو سیلۍ بې وخته لګي

لیک د دېوال چې اپوتې د غرور سترګې وینې
د مات قلم ژبه تتۍ تتۍ بې وخته لګي

په صورت روغ په خندا شنه استعماري ذهن ته
د یؤ غریب د خوږین بدن سلګۍ بې وخته لګي

چا ته غصه یې ته له قهره چا ته شونډې چیچې
د ګل په پانو پام کوه ږلۍ بې وخته لګي

چې په زړهٔ سرې وینې وي پنډې خلهٔ ترخه له غمه
ست د سرو شونډو او خوږې خو لګۍ بې وخته لګي

په سربازي کښې د غېرت مهجوره مخکښې مخکښې
دا دي غلط چې په سینه ګولۍ بې وخته لګي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يادونـــه دي د چـــا چـــې ژړوي مــــې
د ځــوانۍ لــه درانـــهٔ خوبـــه ويښــوي مــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـړې ســـيلۍ د ژمـــي
څـــه تيـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
،،مـــه مـــې ږده پـــه داســـې سـر چـــې ټيټــوي مـــې،،

لېونتـــوب د مينـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مينـــه بـــولي پوهـــوي مـــې

اننګـــي دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه يـــؤ دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بيـــا تيـــار اوســـه مهجـــوره!
چـــې مـــې کلـــي کښـــې پربـــږدي کـــه ليـــږدوي مـــې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویر د وران وزیرستان مې په غزل کښې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نۀ وي

زمکه د زړۀ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نۀ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نۀ وي

ردي ټوکرۍ ته يې ورواچوئ او مۀ يې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نۀ وي

خپل يې هم ولولئ او بل ته يې هم اورسوئ
قيصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نۀ وي

خوند د بې مالګې روټئ هم پکښې نۀ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نۀ وي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیــا دې نـــوے غـــم راواچـــوۀ زړګـــي تـــه
بـس دے نـۀ مـې شـي زړۀ نـوره زنـدګي تـه

لاس د خپلـــو پښـــتنو هـــم پکښـــې ويـــنم
پښـــتونخوا چـــې زۀ دې ګـــورم بربـــادې تـــه

کـه دې زړۀ غـــواړي چـــې ګـــل مـــومې بلبلـــه
نـــو اول لاســـــونه واچـــــوه ازغـــــي تـــــه

پـه لاس ورشـي چـې ثـواب مـلا صـاحب تـه
کـړې تيـار يـې تـنکے ځوانـه فـدائي تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د یـــوه خبــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشـته تـش پـه نوم اسلام اباد دے
اســلام نــځ وایـي پـه نــوم مسـلماني تـه

ځــانمرګي پــردو بچــو تــه ثــواب بــولې
دا ســبق بــه کلــه وایـــي خپــل بچـــي تـــه

پـــه الـــزام د ترهګـــر بـــه ګرفتـــار شـــې
خیـــال کـــوه مهجـــوره! خپلـــه شـــاعري تـــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښــې مــو د یــؤ ځــا ے د ناســتو ورانــې ویجــاړې شــوې
لارې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې ځـــه اوشـــو
مېلـــې د غریـــب د اوســـېدو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

پلونــه چــې د ژرنــدې ګرځــې یــؤ بــل تــه ځــه نــۀ وایــې
مــنځ کښــې یــې کــولمې بــس د دانــو ورانــې وې ویجــاړې شــوې

تــور کارغــان چــې راغلــل ګــل ورینــه ســیمه خــړه شــوه
جــوړې ځــالې پرېښــوې ګوګوشــتو ورانــې ویجــاړې شــوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـهٔ وي د اسـې ګـلان شـته چـې یـې
پـــانړې د مـــزار پـــه ګلدســـتو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

وه د سیاســـت قیصـــه مـــلا غلطـــه پېښـــه کـــړه
میـنځ کښـې خېـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شـوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې اوسـېځې
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـۀ ځـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لېـــونے ګـــورې
بـــس کـــه ځـــو کـــړې د زولنـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــا ممکــن دي چــې پــوره شــي ليکــل غــواړي
ســـتا صـــفت د حُســـن يـــاره ليـــدل غـــواړي

پــه پــردو خلقــو ګمــان د ورور د مــرګ کــړې
دا ګمـــان پـــه خپلـــو خلقـــو اول غـــواړي

شـــنې جـــامې د ګلبدنـــه دومـــره خونـــد کـــړي
لکــه شــنې پــاڼې ښــکلا چــې د ګــل غــواړي

لاړل ســـتا بچـــي ســـبلونو د لنـــدن تـــه
شـاګردان دې پـه سـرو وينـو لامبـل غـواړي

تضـــاداتو د تـــدريس تـــه دې حېـــران يـــم
يــۀ بچــے کتــاب ټوپــک پــه لاس بــل غــواړي

پــه کاغــذ چــې د لوســتونکي اوښــکې تــوی شــي
اے مهجــوره زړۀ مـــې داســـې غـــزل غـــواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تار د مينې ترنګوم په ابتلا کښې
پټوم سرې سلګۍ زۀ په خندا کښې

ارادې مې د تسخير د کائنات دي
نن که سترګې غړومه په خلا کښې

چې دې ګورم سر تاپا د وطن ځوانه
کوټ پتلون يې نور څه نۀ وينم په تا کښې

چم ګاونډ ورله راځي ته ورله راشه
په مړېدو دے ستا مين سبا بېګا کښې

کور محلت د عاشقانو پکار نۀ وي
د مين ځولۍ پراتې وي په بېديا کښې

چې دې زړۀ نۀ ژاړي مۀ ژاړه مهجوره!
زيان د دين او دايمان دی په ريا کښې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــه نــن خــو مــې د زړۀ ورکــه ســودا کــړه
دا ســـپيره رقيـــب خـــو يـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي روانـــې اوښـــکې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
يـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چــې کشــمير کشــمير دې هــر وخــت وظيفــه ده
پــه دا خلــۀ خــو يــۀ ځــل يــاده پښــتونخوا کــړه

پــه دا خيــال چــې پــه دېــوال پــورې هــم غــوږ دي
د رقيــب لــه ويــرې مــا دېــوال تــه شــا کــړه

چـــې زمـــا او ســـتا پـــه حـــال وه رقيـــب کـــړے
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنيـــا کـــړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه فکر د انجام نۀ کړي جذبې چې لېونۍ شي
سروي کاندي غټ غرونه ارادې چې لېونۍ شي

هیڅ غم ورسره نۀ وي د حدیث د پېغمبر بیا
ماتیږي لرې وځي به رشتې چې لېونۍ شي

پوره پوره ښارونه هم کودري کړي د خټو
منې د سمندر هم نه چپې چې لېونۍ شي

نظام د کائنات هم خپل په خپله ټول چلیږي
منکرې د خالق شي عقیدې چې لېونۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نۀ وي
د ژوند کندو لېړو کښې فلسفې چې لېونۍ شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونۍ شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړېږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونۍ شي

لوګي چې کوي زړۀ نو اسویلي خیژي له خلې نه
مهجوره ابرې هر څه کړي لمبې چې لېونۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـــه د للمـــې دا بـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه
او زمـــا دا ځـــو یـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چـا دي چـې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفـــل کښـــې دا یـــؤ ګـــران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

زمـــا پـــه زړۀ چـــې دي هغـــه یـــې پـــه تنـــدي لیکلـــي
د خـــوار زړګـــی دا ترجمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

غمجـــن زړګـــي تـــه د اظهـــار مـــې یـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا یکـــه زار او یاقربـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د بـــڅه ګریـــوان مـــې راتـــه بـــس دي دا ځـــو روغـــې تنـــۍ
دا ځـــو تنـــۍ د بـــڅه ګریـــوان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د ایمـــان برخـــه ده مهجـــوره دا ربنـــتیا وئیـــل هـــم
ربـــه دا برخـــه د ایمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې ماســـره نـــن راغـــے د څنګـــزن نـــه بغيـــر
رقيـــب ځـــان يـــوړو پـــه نوکـــارو د پمـــن نـــه بغېـــر

د ناکـامۍ پـه غـم چې مـات کانـدې خپـل سر پـه تبشـه
يـا بـه پښـتون وي يـا بـل څـوک نـه د کـوهکن نـه بغېـر

يـۀ پنجـابي چـې پـه مورچـه کښـې هـوا خلاصـه کړلـه
پښـــتون خنـــدل چـــې ځـــان لـــه ښـــۀ وم د ټيـــزن نـــه بغېـــر

پښـــتنې خـــورې ســـتا زړه لوپتـــه ښـــۀ ښـــکارېده
مشـکنې يـې ښـکلې وې پـه خـدا ے چـې د چلمـن نـه بغېـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دي سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي يادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وې
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د څښتن نه بغېر

توره لاليه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې يې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکيږي د سيزن نه بغېر

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوندونو ډک وختونو ته دې خېر وي
ګرانه ياره ستا يادونو ته دې خېر وي

د هجران چغې مې رنګې پنګې يوسي
پالو نارو ګړنګونو ته دې خېر وي

هيڅ اثر د يار په کاڼي زړګي نۀ کا
د ملاؤ تعويذونو ته دې خېر وي

مراد اونۀ شو اوس تول په کاڼو وله
لېونيه زيارتونو ته دې خېر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــې پکښـــې مـــزه د بنګـــړو کانـــدي
د پښـــتون دا مړونـــدونو تـــه دې خېـــر وي

هســې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښــې بـدل شــي
ســتا وعــدو او ســتا لوظونــو تــه دې خېــر وي

ټــول تــور مخــي او شــين ســترګي درتــه يـۀ شـو
پښــتنې ســيمې ســتا غرونــو تــه دې خېــر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــۀ کېـــدو شـــي
اے مهجـــوره ســـتا شـــعرونو تـــه دې خېـــر وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران ټکـي راوړل څـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پېـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـؤل کښـې

څـه چـل چـې تـرې د څښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډېمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـدے ګرځـې
د يـؤ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلې پـه ببربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دي درتـه څـه د خپـل مهجـور خوا تـه راتلـل کښـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې مې ارادې مې ولولې مې شې سېوا
دا خيال چې زړهٔ ته راشي رادرومې به ته بيا

کېدے شي چې بيا هره ونه شنه د پښتونخوا شي
د چا د غاړې هار ته د سورګل په تمنا

لګيا يُو نن خو زهٔ او ته آ خپله خپله وايو
خبر يې؟ چې به څه وي د وختونو تقاضا

چې جوړ يې په تا نهٔ کړم د بابا زنګينې توري
حېران يم چې به څنګه وي تقدير د پښتونخوا

وختونو پرې ثابته بې غرضي کړه ستا په خپله
مهجوره د کالونو راشه غواړي دې اشنا

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا دې مشهور مونږه ښاغلي نهٔ وے
یا په ناکړدو دې تا غلي نهٔ وے

آ د مزري خپلی ,,ځوت،، مو ښهٔ ؤ
چې مو بوتونه اغوستلي نهٔ وے

د خپل بیړي تیپک په خواکښې مړه وے
خو مونږ له توپو تښتېدلي نهٔ وے

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خورېې خورځه خور مې لیدلي نهٔ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمــــه دا تنکـــــي تنکــــي ځلمـــي دي
کــور لوبېــدی جنــګ تــه لېږلــي نــهٔ وے

یـــا خـــو زمـــا وس وےد نویـــو جـــامو
یـــامې بچـــي راتـــه ژړلـــي نـــهٔ وے

تــوره تیــاره کښــې پــروت پــه وینــو ښــهٔ ؤ
دا نمـــر ســـپوږمۍ دي راختلـــي نـــهٔ وے

اســـان کـــار نـــهٔ ؤ پـــه دښـــمن برلاســـے
کــه لــه خپــل ســر نــه دي دانګلــي نــهٔ وے

دا د وخــت ســپي پښــتانهٔ نــهٔ شــي خــوړے
کــه ســپي دي خــلاص کــانړي تړلــي نــهٔ وے

خنـــدا مهجـــوره! پـــس لـــه غـــم نـــهٔ راځـــي
غـــم نـــهٔ راتـــه کـــه دي خنـــدلي نـــهٔ وے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښــکي اوښــکي دي نعــرې دي نــور څــه نشـــته
د نصــيب نــه مــې ګيلــې دي نــور څــه نشـــته

پــه زړګــي کښــې مــې يــې تــهٔ د زړګــي ســره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنيـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د يـــو خيـــالي ليلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه يـــارانې دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه نظر نن د حالاتو په کتاب کوو
زما خواري او ستا د ظلم به حساب کوو

جينۍ په خپله رضا لاړه د اشنا سره
وروڼه يې وايي چې د پلار به څه ځواب کوو

پلار يې وئيل چې خپل صورت خپله مرضي د جينۍ
وروڼه د خور په طرف وو دوئي پېچ و تاب کوو

خلق يې ستا د شونډو سيال بولي نو ګورو به يې
باغ ته به ځو او ننداره به د ګلاب کوو

چې داسې اوتې بوتې وايي نو راځه خو کنه
څه انتظام به د رقيب خانه خراب کوو

يا خو مهجوره! ضرورت دے چې ټول يؤ شو سره
يا به تور مخي ته ټول عمرجي ,,جناب ،، کوو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلې خدا ے پیدا کړې اوس خاني مهٔ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادۍ کښې ځان شریک وګڼه
په ځان هیڅوک هم پوره نهٔ دے ځان ځاني مه کوه

یا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او یا ګیله په خپلو څنوهاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وینې تویول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړهٔ باچا دے په ظاهره یې غلط چې نهٔ شې
خیال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــا واخســـتل خوندونـــه د يـــارانو د محفـــل نـــه
څـوک ځـان تـه ناسـت دي اوري د بلبـل قيصـې د ګـل نـه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګـولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شي
څـوک کـور تـه اسـماعيل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امريکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونـدې بـه درومـي ټيټـې سـترګې د کابـل نـه

دا يــــوه درســــره وليکــــه پــــه زړۀ زمــــا د لوريــــه
ســــنګر تــــه ځــــه پــــه نــــره څــــوک خبــــر دي د اجــــل نــــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــۀ شـــو نـــوره دا ګرمـــي وزیرســـتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

چې مړ یو امریکي کاندې بیا خبر که دے شهید شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېـــر ډېـــر مـــې ځـــوروي یـــوالے نشـــته پـــه پښـــتون کښـــې
مهجـــوره څـــه ســـبق بـــه دې څـــوک واخلـــي د غـــزل نـــه

«««««»»»»

یادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـیکلے ؤ- کلـه چـې پـه خوسـت کښـې د امریکـه د ســی،ائي، اے دا اوچتـې پـایې ووه(7) افسـران پـه یـؤ ځـایې پـه یـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لویې زیان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــــه د غــــم کلـــــه د ظلــــم لاثـــــاني مشـــــقينه
ډېــر پـــه خوشـــي منـــي دا زړۀ مـــې د لالـــي مشـــقينه

تــو تــه وو يــودوي کــه نــه قېــد پکشــې اتيــا زره شــوې
تورمخيـــه بيـــا دې دي پېـــل کـــړي بنګـــالي مشـــقينه

وسـله دو ټولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتين سـير پـه وينـې
تـــور مخيـــه مـــۀ کـــوه نـــور دغـــه چنګيـــزي مشـــقينه

پاشـتين چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ويـايي تـه
پـــه تورســـرۍ د ميـــژه مـــۀ کـــوه پـــوځي مشـــقينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه چــې پــه خپلــې غريبــونې تــل ظلمينــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ويــا يــه کــيم مفتــي مشــقينه

زړهٔ مــې تــانهوکې داى لــژ فکــر د زيــوتي ســره کــه
هـــره تانهوکـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقينه

کلــه شــي مــوت روتــه سـبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه ســپيني لېچې کښــې خــو مــهٔ کــه پــه بنګــړي مشــقينه

مېــدون د مينــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګيــولي مشــقينه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يؤ ورک غزل پاتې برخه

خبر يمه بيا زۀ زما ژړا به څنګه وي
خو وايه ګلبدنه ستا جفا به څنګه وي

لګيا يو نن خو زۀ او ته آ خپله خپله وايو
خبر يې! د وختونو تقاضا به څنګه وي

دا وريځې د آهونو چې ترې پرخه راوريږي
خو ښکې که ترې بلې شوله نو دا به څنګه وي

مهجوره د هجران په سرۀ غرمه کښې چې اونۀ سوې
په وخت کښې د وصال سبا بيګا به څنګه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پـه يـوه خلـۀ بـه افغانــان شــي نــا هــيڅ کلــه نــا
چـــې بـــه پـــوره زمـــا ارمـــان شـــي نـــا هـــيڅ کلـــه نـــا

فضـــا د بـــدر چـــې امـــت ځـــان کښـــې پيـــدا نـــۀ کـــړي څـــو
مـــدد راکـــوز بـــه لـــه اســـمان شـــي نـــا هـــيڅ کلـــه نـــا

رقيبــه دا خيــال دې چــې بيــا پــه زړۀ کښــې هــم تېرنــۀ شــي
دا چـــې بـــه ســـتا زمـــا جانـــان شـــي نـــا هـــيڅ کلـــه نـــا

دا چـــا ســـپېرو ســـترګو خـــوړلے د ے امکـــان ئـــے نشـــته
ودان بـــه خـــر وزيرســـتان شـــي نـــا هـــيڅ کلـــه نـــا

اوس پـــه ډنـــډر د ګـــل بلبلـــه تـــه چغـــار مـــۀ کـــوه
چـــې بـــه سمســـور بيـــا ګلســـتان شـــي نـــا هـــيح کلـــه نـــا

مهجـوره! زړۀ چـې پـرې راتـول شـي داسـې نشـته د ے څـوک
مـــور نـــه بغېـــر کـــه ډک جهـــان شـــي نـــا هـــيڅ کلـــه نـــا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
خو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه ته مې وس نه وو د چاپېره دېوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمي ګلونه
ستړےيم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ماهم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــذبې چــې مېړنـــۍ وي پـــه جــذبو کارونـــه کیـــږي
د بـــزه ګرېـــوان بـــې ســـتنې پـــه ازغـــو کارونـــه کیـــږي

د ژونـــد دا خـــر ډګـــر شـــي د همـــت پـــه یـــوم ګلونـــه
چـــې پنـــه شـــي کـــړي وده پـــه خولـــو کارونـــه کیـــږي

زیـــاتوب د علـــم غـــواړي نـــورې ژبـــې زده کـــؤل هـــم
لیکـــو لولـــو او وایـــو پـــه پښـــتو کارونـــه کېـــږي

لـــوے نیت لویـــه جذبـــه او حوصـــله چـــې پکښـــې راشـــي
د روغ صـــحت پـــه تـــوره د مـــودو کارونـــه کیـــږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګې چې مغزې مات کړي نو هر څه په تپه اوديږي
اشنا په دې دنیا کښې د ژوندو کارونه کېږي

ځواني چې زړبوډي شي ارادې هم زړې کاندي
چې پښغلې ارادې وي د ځلمو کارونه کیږي

صحت هم تل روغ نهٔ وي مرګې راشي دولت پاتې
که خاندو او که ژاړو دا یوٌ څو کارونه کیږي

بس خېر دې ایمان غواړه چاپېر چل ګوره مهجوره!
ترخې مهٔ وایه چاته په خوږو کارونه کیږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــــه ســــترګو نــــه د اوښــــکو قطارونــــه دي وريــــږي
پــــه غــــم پســــې بــــل غــــم د ے بــــس غمونــــه دي وريــــږي

مــــره زمکــــه پــــرې ژونــــدۍ شــــي دا فرمــــان د پــــاک الله د ے
دا زېــــر ے د ژونــــدون د ے بارانونــــه دي وريــــږي

لــــه ســــترګو اوښــــکې څــــاڅي کــــه کوټــــه د يــــؤ غريــــب ده
شــــېبو شــــېبو بــــاران د تــــا يادونــــه دي وريــــږي

زانګــــو کښــــې ماشــــومان نــــۀ کــــوي خــــوب پــــه چغــــو ســــر دي
پــــه ټــــول افغانســــتان بانــــدې بمونــــه دي وريــــږي

پښــــتون دې خپــــل کتــــاب د عمــــل اولــــولي څــــه وائــــي
فرقــــې فرقــــې پښــــتون د ے عذابونــــه دي وريــــږي

زمــــونږ نصــــيب پــــه ســــمه کښــــې ســــکروټې او ګرمــــۍ دي
پــــه غــــره زمــــونږ د ســــيمې بهارونــــه دي وريــــږي

پــــه وران وزيرســــتان کښــــې لا پاســــته نــــوي ازغــــي دي
مهجــــوره! خلــــق وائــــي ســــره ګلونــــه دي وريــــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وايــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان يــې کــه نــه
او يـا پـه بـاغ کښـې خبـر شـوې لـه خـزان يې کـه نـه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزيرســتان يــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وايــه رقيــب تــۀ چــې فقــط زمــا جانــان يــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــي کښــې مــزدوري کړلــه
بيــا ټولــه شــپه يــې مجاهــد هغــه دهقــان يــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر ظالم هر زوراور پرې طاقت ؤازمایه
روس شو تکړې اوس امریکه هغه افغان یې که نه

مور د بمونو نه هم اونه ویرېدې ښاغلیه
ستا په غېرت شه افرین بهادر ځوان یې که نه

له غېرتي خاورې پېدا یې چې سنګر ته درومې
په تمنا د شهادت ته ور روان یې که نه

مهجوره داسې شعر لیکه چې پښتون یؤ شي سره
تهٔ په نفاق د پښتنو څه پرېشان یې که نه

«««««»»»»

یادګېرنه: دا غزل ما هغه وخت لیکلے ؤ چې امریکې په افغانستان باندې
د ,,بمونو مور ،،یؤ بم اچولے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مۀ کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سر کښې کلے کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلې د تقوىٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ درويش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کښــې ډيــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځــي
غربــت چــې تــر حــد زيــات شــي نــو يــاران کلــه راځــي

چــې زړۀ لــه غمــه شــين شــي نــو لــه سترګو اوښکې څاڅي
پــه شــين اســمان چــې وريــځ نــۀ شــي بــاران کلــه راځــي

رقيـــب دلـــه خفـــا کـــړو اوس جانـــان تـــه جرګـــې لېـــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخـــت پـــه زولنـــو تړلـــي لاس کلـــک دي د هـــر شـــي
بـــې وختـــه بـــې نېټـــې ســـر تـــه ارمـــان کلـــه راځـــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي ټـــول
پـــه يـــوه خلـــۀ مســـلمان ســـتا پـــه فرمـــان کلـــه راځـــي

مهجـــوره! دا پـــه وهـــم او پـــه ګمـــان کښـــې د چـــا نـــۀ وه
چـــې خـــر وخـــت بـــه پـــه ګـــل وزيرســـتان کلـــه راځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځیګر زخم چې زیات شي پرې دوا خو داسې نه وي
مصیبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نه وي

پنجابې چې ،،سر لښکر ،،ته بد رد وایي غدار نه دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خوداسې نه وي

په خندا دې کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خوداسې نه وي

چې په یؤ ګزار د بوټ یې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې وروي یاره بیا خو داسې نه وي

ماوئیل ګل وزیرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلاخو داسې نه وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولهلهجه

پشـــتانې خـــورې ډېـــر دې کشـــلې دي شـــنکي خولينـــه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېرتـــي خولينـــه

خيـــرن نطـــر ؤ ورتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــه چـــا مـــه وينـــه بېخـــي خولينـــه

چـې دې خـولې روشـي پـه مـخ او بيـا يـې ووينځـې تـه
داســـې چړکيـــژي کـــه منـــې لکـــه غلمـــي خولينـــه

پـــرده کـــوه چـــې نـــن ســـابو داســـې وژ ســـترګي هـــن شـــته
چـــې حيـــا نـــۀ کـــو ځيـــر ځيـــر کســـې کشـــلاکي خولينـــه

داســـې جينکـــۍ هـــن پـــه اټـــک بنـــدې روپـــورې وتـــې
چـــې دې ځوانـــونې لامـــدورې تـــه ګرځـــوې خولينـــه

پشـــتانې نـــۀ دې اروبـــدلي مـــې پـــه خپـــل غوژينـــه
هغـــه ګلـــۍ پـــه ګلـــۍ ګرځـــې خرخـــوي خولينـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې د مېونــد نقشــه بدلــه کــو پــه یــوه ســندره
ډېــر نــا یــو دوه دا وي خــو وي چــې ملالــي خولینــه

د ســاکه خــور د ســاکه لیــر خولینــه کســه خبــر دے
مهجــوره! پــام کــه چــې اونــۀ کســې پــرادي خولینــه

««««»»»»

اګست کال 1998م

یادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لویـو لویـو علاقـو کښـې وئیلـې کیـږي او دهـرې علاقـې خلق یـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم یـوه داسـې ژبـه ده چـې تقریبـاً تقریبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئیلـې کیـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائیګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دوو غټـو برخـو کښــې وئیلــې کیــږي- نــو لــږ شــان د افســوس خبــره دا ده چــې پــه شــمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاریږي پـه هغـه د جنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهیږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئیـل کیـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلق نـۀ خـو پـوهیږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي -نـو مـا ځینـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـیدو پـه لهجـه کښـې لیکلـي دي- چـې دلتـه ترینـه یـۀ غـزل رانقـل کـوم- امیـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا وروڼه به هم پرې پویې شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېرې ورځې چې رڼا مې په وطن تېره شوې
د سپين سپېځلي رڼا نمر سره چې نن تېره شوې

لا دې سرخي د شفق شته په اننګو د اسمان
د ګران وطن په هر صحرا په هر چمن تېره شوې

چا په خندا په خوشحالو په چړچقو تېره کړې
او په چا سخته لکه وخت د زنګدن تېره شوې

درنه کوم يؤ څو پوښتنې د جهان په حقله
يؤ څو سوالونه د دې دهر د انسان په حقله

○

څومره دې وايه تماشې په دنياګۍ ولېدې
غونډې دې څومره د مستۍ او خوشحالۍ ولېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټول عالم په هر طرف مسته مستي وه که نه
چرته له غريوه ډک زړګي کښې دې سلګۍ اوليدې

يا دې نظر ؤ په ريښمينو جامو پټ بدن ته ؟
که بږه جامو کښې دې ښکاره د چا پنډۍ اوليدې

تا بس کتې ښکلې بنګلې او محلونه د چا!
که دې بې چته بې تنبې زړې کېږدۍ وليدې

په عېش کدو د دې دنيا کښې زړېوډۍ وه اوده
که خړې پړې دې خولې خولې ځوانۍ وليدې

څومره ډاکې د چا په ننګ او په ناموس پرېوتې
څومره دې وايه د بې وسو مجبورۍ وليدې

څومره حقونه شو تر پښو د غاصبانو لاندې
په وير ژړا دې وايه څومره پابندۍ وليدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایــــه زمـــا پښـــــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کـــــه پـــــه ژړا دې پښــــتنې پېغلــــې جينــــۍ ولېـــدې

اودې ليـــدې د لوپټـــو پيخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کـــــه د ځوانـــــانو دې کـــــږې ورېږې پګـــــړۍ وليـــــدې

ورانـــه ويجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــږو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومې رضـــا منـــدې وه کـــه نـــه؟
غلـــــې خونـــــدې دې ولــــــولې د ازادۍ وليـــــدې

وايـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره ديـــون د پـــاره
پکـــار دې څـــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چـې اوسـې د سـرحد پـه تـورو غـرو کښـې
دا چـې پـلار نيکـه يـې پـروت دي پـه مورچـو کښـې
چـې مـړه ښـکاري د ژونـديو پـه جـامو کښـې
زړۀ مـې غـواړي چـې حسـاب وے پـه ژونـدو کښـې

دا فضـا چـې مـې اهونـه پکښـې شـوري
دا فضـا چـې لـري ښـکلي ښـکلي سـتوري
چـې د شـپې مـې تـوره شـپه د قسـمت ګـوري
زړۀ مـې غـواړي چـې پراتـه مـې وے پـه پښـو کښـې

چـې سـبب د يـۀ څـو تنـو د راحـت وي
چـې سـبب د يـۀ څـو تنـو د عشـرت وي
چـې سـبب د يـۀ څوتنـو د خلـوت وي
زړۀ مـې غـواړي زلزلـې داسـې بنګلـو کښـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وړوکې د عمل بله ډېوه وي
چې يوه نوې عقيده او فلسفه وي
چې يوه نوې عجيبه غوندې تحفه وي
زړۀ مې غواړي چې مې راوړے په پښتو کښې

زړۀ مې غواړي د يو بل چې په څنګ وے
زړۀ مې غواړي د باطل سره په جنګ وے
مونږه ټول يؤ ځايې ولاړ په نام او ننګ وے
زړۀ مې غواړي اتفاق په پښتنو کښې

مهجور نيت لرم د داسې نېکې چارې
چې لار ښود وي د عمل د نېغې لارې
چې رڼې شي پرې د غرونو پالې نارې
زړۀ مې غواړي يؤ شعور خپلو پردو کښې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې یادیږي تېر وختونه
ښـهٔ وختونـه خـو افسـوس پـه شـمېر وختونـه

کله کله ازمـري هـم ګيـدړان کـړي
کلـه جـوړ کـړي د ګيـدړ نـه شـېر وختونـه

کلـه يـؤ سـاعت مخـې شـي د کـالونو
کلـه جـوړ د سـترګو رپ شـي ډېـر وختونـه

کلـه وخـت د خوشـحالو راشـي مهجـوره!
کلـه غـواړي د وختونـو خېـر وختونـه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمــــه تـــل د لېونوغونــــدې زۀ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زۀ

ســتغو د ژونــد تــه اســتقلال لرمــه
د پښــتونخوا د تــورو غــرو غونــدې زۀ

کلــه فضــا کښــې اواره ګرځمـــه
مهجــور د چــا د اســوېلو غونــدې زۀ

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اے د موهومـــــــو پوښـــــــتنو بهيـــــــره
اے د دلســــــوزو اســـــوېلو بهيـــــره
اےد ســــتومان انســـانيت قـــافلې!
او اے د تـــورو تـــورو شـــپو بهيـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســبا کلـــه شـــي؟

○

څـــه خـــوے لـــرې هـــم د لـــوګي؟ لوګيـــه
اے د لوانـــده غونـــدې لړګـــي لوګيـــه
لـــوګے لـــوګے بـــه يـــې کـــه وريـــځ بـــه هـــم شـــې؟
اے دمظلـــوم د مـــات زړګـــي لوګيـــه
تاکښـــې بـــه تنـــدر او برېښـــنا کلـــه شـــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچـا بـې تاجـه د وطـن سـترې دے
دا پـه خـوارو زارو مـین سـترې دے
راشـئ اوګـوئ کـه رحـم لـرئ
خـولې خـولې دي تـول کـوهکن سترې دے
مـور د شـیرینې بـه رضـا کلـه شـي؟

دا چـې دي بنـدې د سـرکار لـه وېـرې
دا چـې دي بنـدې د خونخـوار لـه وېـرې
لـړه ښـکاره شـه نـامعلومې نېټـې!
دا بنـدې خلـې د اسـتعمار لـه وېـرې
چـې پـه خپـل حـق بـه دوي ګویـا کلـه شـي

چـې د مظلـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
چـې د محکـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
چـې پـاس تـر عرشـه دې فریـاد اورسـي
چـې د قـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
مهجـوره آه بـه دې رسـا کلـه شـي؟

«««««»»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نۀ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړۀ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملینو لارو

○

اوس مهٔ راځه لالیه
چې بندیوان یمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دي شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مهٔ راځه لالیه
هیڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تیار کښې مړو ایرو ته ناست یم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غریبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غېرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

««««»»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل په تناظر کښې جنوبي وزیرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پربغل په څوکه ناست یم ګورم ګران وزیرستان ته
وینم هره خوا ته ګورم پېوندہ، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدایه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لویه خدایه په دا سیمه داسې نر ژنے پیدا که
چې راغوندہ په یووالي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکلیو روایاتو نګهبانه
اے د کندولیړو زمکې اے عجیبه کوهستانه
چې پربغل دې هما له دے اے زما وزیرستانه

اے مسکنه د غازیانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے میراثه د نیکانو
چې پېرزو یې په مونږ نۀ شې د یووالي ورولی هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفا په زړۀ دننه د پښتون په خوشحالۍ هم
نۀ وې خوښ چې د پښتون هم د سيالانو په سيالۍ هم
سموو به دا بد بخته هم په توره په ګولۍ هم

چې مې ګرانې پښتونخوا ته پرې په بد نظر کاته شي
*,,هغه سترګې شه ليچنې هغه کسي دې ړانده شي،،

وختې ماتې په هر چا راځي خفا چې ورته نۀ شې
په ما ګرانه ماته هغه وې چې مات ورته په زړۀ شې
داسې وخت به هم راځي چې به د خپلو خلقو تۀ شې
خدا ے دې نۀ کړي د تورمخيو سره هم چې تۀ سپېره شې

له سرې هوا دې ځار شم ستا قربان له سردرو شم
قرباني غواړي له خپلو هسې نه چې د پردو شم

لور په لور پکښې ويشتل چې ميان ښکارزن غرځنې بزونه
زړۀ دړد يږي مې چې وينم لغړ سري هغه غرونه
چرته ټول شو کاترې چرته وښې ځنګلونه
په اور اوسوځه که راغلل زمونږ حبيب ته پرمتونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو اوس اے ګرانـه پربغلـه شـابه تـهٔ اتـش فشـان شـه
شـغلې اوباسـه دخلـې نـه پـه دې خلقـو قهرمـان شـه
دا مـنم چـې هغـه خـوار وو وږي تـږي او نهـر وو
دا مـنم چـې نـهٔ کـلا وه نـهٔ لـونګۍ وه سـر ببـر وو
دا مـنم چـې پېسـې نـه وې اونـهٔ دومـره سـره سـپین زر وو
خـو سـاده بـاده ژونـدون ؤ د یـؤ بـل پـه غـم خبـر وو

چـې جامـه یـې هـم شـړې وه چـې بړسـتن یـې هـم شـړې وه
چـې بـه ځـار تـرازادۍ شـو نـو کفـن یـې هـم شـړې وه

پـوی پـه خونـد د ازادۍ وو وینـه ګرمـه پـه بـدن کښـې
وئیـل داسـې یـؤ شـهید د ،،تـاراکۍ،، پـه زنکـدن کښـې
مـونږه نـهٔ کـوو د غېـرو غلامـي پـه خپـل وطـن کښـې
دا دې پتـه وي انګرېـزه سـتا رانـې تـه پـه لنـدن کښـې

اے زمـا وزیرسـتانه تـهٔ د داسـې خلقـو کـور یـې
سـتاله خـاورو صـدقه شـم د زړهٔ سـر تـهٔ د مهجـور یـې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صېب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزیرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې یوسي سمدستي څمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزیرستان ته
وینم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسیٰ ، روښان ته
او دعا له خدایه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سیمه کښې دې خدایه داسې نرژنې پېدا شي
چې راویښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سیمه هر بد کار ترېنه ترسیږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترینه ترسیږي
لېونے د ازادۍ چې هوښیار ترینه ترسیږي
یؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترینه ترسیږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ایرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازیانو ړنګو پنګو هدیرو کښې

وایم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار تـه دا وطـن لا د خطـرو نـه خـالي نـهٔ دے
وایـم کـور د پېونـده خـو د زلمـو نـه خـالي نـهٔ دے

هر دښمن چې مې دې سیمې ته په برندو سترګو ګوري
مـونږ ویستے شـو هغـه سترګې خبرداره دې بیا شـوري

دا تـش غرونـه غرونـه نـهٔ دي دلتـه پټـه یـوه جذبـه ده
دا جذبـــه د ازادۍ مــــې دنیکـــانو یــــوه ورثـــه ده
هــره لاره استعمار تــه چــې پــرې ځــې ګـړه وړه ده
ځــو ځــو ځلـه د ظــالم لــه دې ځــاے تللـې جنـازه ده

اوس دې نـهٔ ګـوري دې خـوا تـه هـر پـه زړهٔ خیـرن تـه وایـم
خارښـتیرې چـې پربغـل تـه هـر هغـه پمـن تـه وایـم

زهٔ د ګـران وزیرسـتان تعلـیم یافتـه ورونـو تـه وایـم
پـه ښائسـت د نـور د علـم ښائسـته ورونـو تـه وایـم
زهٔ د مینـې محبـت پـه واسـطه ورونـو تـه وایـم
چـې څـه درد لـري پـه زړهٔ کښـې زه هغـه ورونـو تـه وایـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نه زما ورونړو بوستان جوړ کړئ
دلته امن امان جوړ کړئ دلته امن امان جوړ کړئ

خو مهجوره ښکلے باغ وزيرستان هله کېدے شي
د دې سيمې د رنځونو بس درمان هله کېدے شي
دا د غرونو او سېدونکے ښۀ انسان هله کېدے شي
زما ورونړو دلته امن و امان هله کېدے شي

چې د ګران وزيرستان مې هر بچے تعليم يافته شي
هر بوډا تعليم يافته شي هر ځلمے تعليم يافته شي

«««««»»»»

يادګېرنه: ما دا دوه نظمونه د وزير ستان د موجوده حالت نه ډېر کالونه وړاندې ليکلي دي- ځکه د وزيرستان د اوسني حالت نه مختلف پس منظر کښې ليدے شي-دې کښې د ځينو بندونو ټکي هم يؤ رنګ دي- هغه وخت به دا د بزو ،مېږو ،او غواګانو غلې کېدې- او ډېرو بدمعاشانو به دې خلقو نه ډاټسن ګاډي بوتلل- او اوبه يې تښتول- د ويونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
يادګېرنه: دا دواړه نظمونه ما په کال 1997م کښې په ډي ائي خان کښې د فقير ايپي په کانفرانس کښې وار په وار وئيلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د څوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشے يؤ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نۀ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ماته ملا سپين يې د وړۍ په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست خو زويه نن ده څوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رپېدونکې لاس دې اونیسي او پاڅوي دې
داسې څوک شته که نا تۀ ناسته ماته ملا ولې ئې

ابۍ یۀ سوړ اسویلے اوکړو ویې چې هو بچیه
زۀ تنها نۀ یم زما ډېر ښکلے یۀ ځوان بچے ؤ
د ګران وطن د ازادۍ جنګ ته مې اولېږلو
لا خوراغلے نۀ دے ښۀ مرد مېدان بچے وو

خو داسې اورمه له خلقو چې شهید شو هغه
زما پتنګ کړو ځان ستي د ازادۍ په شمع
وائي چې مړه شي نو هغه په دنیا بیا نۀ راځي
ورکړے سر زما بچي د ازادۍ په شمع

خو نا دا ټول دي په غلطه شهیدان خو نۀ مري
د ازادۍ په شمع سوي پتنګان خو نۀ مري
نن څوارلسمه د اګست ده زۀ کمځې غوړوم
د ازادۍ جنګ ته وتلي باتوران خو نۀ مري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا یقـــین د ے چـــې راځـــي بـــه نـــن سـبا بـــه راځـــي
د ازادۍ ببــــرغ پــــه لاس کښـــې پــــه ګــډا بـــه راځـــي
نـــن څوارلســـمه د اګســـت ده پـــه خنـــدا بـــه راځـــي
نـــن بـــه راځــي نـــن بـــه راځـــي او خامخـــا بـــه راځـــي

نـــو راشـــئ ورونـــو چـــې لـــږ ســـوچ اوکـــړو او فکـــر وکـــړو
د ازادۍ پـــه ورځ بـــه ډېـــرې خوشـــحالۍ هـــم کـــوو
خـــو څـــه خـــو بـــه خیـــال د مـــور او پـــلار د شـــهیدانو ســـاتو
څـــه خـــو بـــه خیـــال د ننګیـــالي د دې ابـــۍ هـــم کـــوو

د ګـــران وطـــن د ازادۍ خـــو ډېـــر کالونـــه اوشـــو
خـــو لا خـــو لارې د زامنـــو ګـــورې بـــورې مینـــدې
پـــه انتظـــار د خپـــل شـــهید دا یـــوه ابـــۍ هـــم نـــۀ ده
مهجـــوره وي بـــه ګـــران وطـــن کښـــې داســـې نـــورې مینـــدې

«««««»»»»

یادګېرنـه: مـا د نظـم پـه څوارلسـم اګسـت کـال 1964 م کښـې لـیکلےؤ- چـې زۀ پـه ګورنمـټ مـډل اسـکول کړمـه کښـې د اتـم ټـولګي طالـب علـم ووم-او د ازادۍ د بـاتورانو ډېـرې مینـدې ژونـدۍ وې-د دې نظـم معیـار د اتـم ټـولګي د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانـــو غريبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانۍ د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانـــو غريبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لويـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قیمــت د خپلــو تویــو خولــو غــواړي
نــهٔ شــرمیږي لــه هیچــا نــهٔ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
ورپســـې شـــئ راشـــئ تـــول لکــه غوبــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولــې غلــي د غریــب پــه بــد حــالی یــې
ولــې خــوښ پــه دابــې خونــده زنــدګی یــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــی یــې
حــق تــه حــق وائــي ښــکاره بیــانوی یــې
امامـــــانو خطیبــــانو راشـــئ راشـــئ

د ســرو شــونډو لــه شــرابو لاس پــه ســر شــئ
لـــه تیـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
کـــار پـــه تشـــه وینـــا نـــهٔ کیــږي خبــر شــئ
عمـــل وکـــړئ د غریــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــــاعرانو ادیبـــــانو راشـــــئ راشـــــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینه کار د تورو واخلې خبردار شئ
بند ترلي مخامخ د استعمار شئ
ټول په نېغه لاره واړوئ په لار شئ
خالي مه کښېنئ اخته د قام په کار شئ
د وطن قلمکارانو راشئ راشئ

ټول به ځار په ننګ غېرت او په پښتو شو
دا پري جنبې به پرېږدو ټول به یؤ شو
که یؤ نۀ شو نو دا ټول به هم یؤ څو شو
په دریاب د بې ننګۍ کښې به لاهو شو
زما ورونو عزیزانو راشئ راشئ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشــه چــې بــاغ د زنــدګۍ تــه بهارونــه راشــي
راشــه چــې غــاړې د ځوانۍتــه دې هارونــه ر اشــي
راشــه چــې تــورې تيــارې شــپې د جــدايۍ شــي ختمــې
راشــه چــې ختمــې بــې کــارۍ شــي او کارونــه راشــي

کــور د زړهٔ وران دے رڼــا نشــته مــړې ايــرې دي اشــنا
د هجــران شــپې ډېــرې اوږدې ډېــرې ســپېرې دي اشــنا
زړهٔ د ماشــوم غونــدې ژړيــږي ســترګې ســرې دي اشــنا
زر کــړه راځــه چــې مــې زړګــي تــه قرارونــه راشــي
د يــؤ عاشــق د ګرمــو ګرمــو اســوېلو پــه خــاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یـــؤ مـــین د جـــدایی نـــه د ګیلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـام دې د دیـــدن د مېلمـــانو پـــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قیمتـــه چـــې دي نـــن د غریبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــواری کښـــې مـــې بهیـــږي د خوارانـــو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو یـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عیـــد شـــي پـــه خوارانـــو غریبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالی دلـــی دلـــی او انبارونـــه راشـــي

زړې قیصـــې چـــې د لیلـــیٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بیلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بیـــا منصـــورانو تـــه د مینـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځیرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
چې د سیالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

یوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکڼې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سیلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستے ؤ خولې ؤ سیلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سیټونو سمېدلو سره
دے ؤ ولاړ چیرړې جامې یو څو کمبلو سره

وې چې سخیانو ته د خېر وې سترې مه شئ ورونو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وې سترې مه شئ ورونو

څوک یوه روپۍ او څوک انه او څوک پیسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک دېکه ورکوي

زۀ په سیټ ناست یم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصیب رنګا رنګې ته په سوچونو کښې غرق

وایم چې دغه وړې تږې ځوان به ورور وي د چا
وایم چې ده کره به ناسته لور او خور وي دچا
دا غریبي د ده به هم چرته پېغور وي دچا
خدایه د ده په غریبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نیکه ځینې که خدایه څوک خانان کېدے شي
نو دا خولې خولې راپک هم راپاخان کېدے شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوډا، ځلمے هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بیا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه هــر مــوټر هــره لارۍ کښــې مــا او تاتــه ګــوري
د ازلـــي برخـــې پـــه تمـــه دے هــر چـــا تـــه ګـــوري

ځـوک وي خانـان د چـا پـه برخـه مـزدوري وي د چـا
د بـل پـه مخکښـې لاس نیـول بـه مجبـوري وي د چـا
لکـــه راپـــک ورپســـې منـــډې ضـــروري وي د چـــا
پــه زر جېبونــو کښــې تقســیم خدایــه روزي وي د چـا

د چــا خنــدا ځــان پــورې نــۀ غــواړي قســم دے وروره
مهجـــوره! زړۀ لـــري د غوښـــې بنیـــادم دے وروره

««««»»»»

یادګېرنـه: راپـک زمـونږ د علاقـې یـؤ ملنـګ او غریـب سړے ؤ-دے بـه اکثـر هـره ورځ جنډولـه تـه راتلـو- اول بـه یـې پـه بس او لارۍ کښـې ناسـتو خلقـو تـه سـترې مۀ شـې اوکـړل- او بیـا بـه یـې اووئیـل چـې سخیانو تـه دې خبـر وي-د ملنـګ برخـه اوکـړۍ- وائـي چـې پـه غـوا کښـې کـه پـې نـۀ وي هـم خـو د ،،بـورکي،، ورتـه هیلـه وي- مـا دا نظـم د دغـه ملنـګ راپـک پـه نـوم لـیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نـــن قیصـــه چـــې زۀ لیکمـــه حقیقـــت لیکمـــه
د یـــو غریـــب نـــوکر د خـــوږ ګـــوتې حالـــت لیکمـــه

ده زخمـــي کـــړې خپلـــه ګوتـــه د ســـبزۍ ســـره ده
نـــورو تـــه بیـــا هـــم جـــوړوي دی ترکـــاري لګیـــا دے
جـــوړه یـــې کـــړې ښـــۀ دخپلـــې غریبـــۍ ســـره ده
څنګـــه چـــې دي خـــو د ژونـــد ورځـــې تېـــروي لګیـــا دے
څـــه نـــا اشـــنا یـــې دغـــه ګوتـــه د پټـــۍ ســـره ده
ځکـــه بـــې غمـــه تـــرې ســـرې وینـــې تویـــوي لګیـــا دے
جـــوړې پـــه زړۀ کښـــې څـــه بـــدل لـــه دې ســـماجه اخلـــي
ځکـــه هـــر څـــه پـــه خپلـــو ســـرو وینـــو لـــړي لګیـــا دے

څـوک بـه مـې ګـرم بـولي خـو سـتا پـه دې سـرو وینـو قسـم
چـــې زۀ دا هـــر څـــه چـــې لـــیکم د زړۀ لـــه کـــومي لـــیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې څوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روټۍ که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړۀ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي څنګه وخورو

زۀ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نۀ شي
په وینو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه –د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونــده ! ســتا د کشــمکش پــه مرحلــو کښــې
پـــــه اوږدو لارو روانـــــو قـــــافلو کښـــــې
چـــې آه نـــۀ کـــوي او پښـــې ابلـــې روان دے
د منـــزل پـــه اســـره درومـــي پـــه ازغـــو کښـــې
د غېـــرت همـــت نـــه ډک دا ســـړے څـــوک دے؟

د ارام پـــــه ښـــــاپېریو مـــــین نـــــۀ دے
د نشـــــو پـــــه اور انګـــــار لـــــوغړن نـــــۀ دے
چـــې یـــې بـــار د بـــل غمونـــه هـــم پـــه ســـر دي
چـــې پـــه وچـــه زمکـــه بـــار د وطـــن نـــۀ دے
د خولـــو پـــه ســـمندر کښـــې مهـــے څـــوک دے؟

امـــــارت دے منتظـــــر د چـــــا خولـــــو تـــــه؟
رڼـــا ورځ ګـــوري د چـــا و تـــورو شـــپو تـــه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه څـوک دے چې يې پـروړې پـه قسـمت دي؟
هغـه څـوک دی چې دانـې يـې کـړې ترټـو تـه
د وطـن پـه شـنو فصـلونو رلـۍ څـوک دے؟

زۀ مهجـور يمـه خبـر لـه خپـل قانونـه
د خـوږې ليلـیٰ خبـر يـم لـه مجنونـه
د ريـا پـه جـامو کلـه نـۀ تېـروزم
راتـه نـۀ بـه ښـايې نخښـې لـه پښـتونه
ماتـه مـۀ وايـه چې خپـل او پـردے څـوک دے

«««««»»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شـوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زۀ
رو غونډې ماته مې زړګي لکه د چا ووئيل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئيل

تۀ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پرېږده چې د چا تويې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زۀ تبل غواړم
زۀ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سينه
د تور ښامار غونډې تاوېږي راتاوېږي غونډې
د دې سړک په غاړه ناست يمه سوچونه کوم
خوارې ځارې د غريبانو راياديږي غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــم چـــې دلتـــه چـــې تېرېـــږې د مـــوټر مالکـــه
درتـــه د چـــاټيکلې ګـــوټې هـــم يـــاديږي کلـــه؟
دلتـه وزګـار شـو سـړک جـوړ شـو خـو نـه دے غریـب دے
چرتـه بـل ځـايې کښـې بـه لګيـا وي وزګـاريږي کلـه

چې پـه کلـک غـره کښـې سـتا مـوټر لارۍ تـه لار جـوړوي
وايــه اشـــنا د فرهـــادي همـــت ښتـــتن څـــوک دے؟
هـوار سـړک چـې پـرې تـک تـور او هـم صـفا جـوړ شـو
پـــه دې تـــودو تـــارکولو ســـوے لـــوغړن څـــوک دے؟

وايـــه چـــې لاړو پيـــاده ســـتړے ســـتومان ؤ کورتـــه
سـتا عـېش کـدو تـه يـې لنـډ کـړے اسـان کـړے مـزل
ټيکلـــې ګـــوټې او مـــلا ماتـــه ټولـــه ورځ ؤ لګيـــا
د ټـــولې ورځ د محنـــت دې څـــومره ورکـــړو بـــدل؟
بـــس دومـــره څـــه چـــې وړې تـــږې او نهـــر بچـــې يـــې
ډوډۍ د يـــؤ وختـــې خـــو اومـــومې او نـــهٔ وي د بـــل
نـــو دا غريـــب بـــه وي لګيـــا ســـبا بـــه بيـــا رادرومـــې
وي بـــه لګيـــا او جـــوړوي بـــه دې شـــاندار محـــل
اوس راتـــه وايـــه چـــې پـــه حـــال د دې غريـــب اولـــيکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که نغمې اولیکم او ستایمه په زلفې ول ول
اوس هم صفت د چا د شونډو او رخسار اولیکم؟
اوس دې هم خیال د ے ستمګره چې به لیکم غزل؟

نا کله نا اوس به قیصې ستا د ظلمونو لیکم
اوس به سامان ستا د ژړا وي خندوم به دې نا
اوس به زما د قلم ژبه وي او ستا ظلمونه
اوس به د یو یو بدل اخلمه پرېږدم به دې نا

مهجور غمجن غوندې راپاڅېدمه راغلمه خو
ما په خولو چې بې قیمته وي قسم کړے دے
هر جاګیر دار سرمایه دار ته به په ډاګه وایم
چې د وطن په غریبانو دې ستم کړے دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليوني په مرګ

خلقــو لــږ مــا خــو هــم خبــر کــړی دا غوغــا د څــه ده
ماتـــه هـــم ووايـــئ قيصـــه دا نـــن ســـبا د څـــه ده
څـــه د حســـرت او څـــه د غـــم ډکـــه فضـــا د څـــه ده
ماتـــه هـــم وايـــئ زړهٔ مـــې چـــوي دا ژړا د څـــه ده

دا څــوک چــې کلــي تــه او څــوک ؤ هــديرې تــه ځغلــي
ښــکاري خــو داســې څــوک مــړ شــوے دے زمــونږ د کلــي

دومــره پــوهيږم چــې د کلــي څــوک ســړے مــړ شــو
يــا بــه هلــک ؤ يــا بــوډا او يــا زلمــے مــړ شــو
د چــا عزيــز ؤ د چــا خپــل د چــا پــردے مــړ شــو
خـــو دا ماشـــوم وايـــې د کلـــي لېـــونے مـــړ شـــو

ســـترګې مـــې ســـرې دي ژړوي مـــې نـــن پـــردي غمونـــه
وايـــــي رښـــــتيا د لېونـــــو وي لېـــــوني غمونـــــه

خــدايګو کــه نــن زمــونږ د کلــي مشــر خــان مــړ وے
هغـــه چـــې ځـــان بـــولي د کلـــي نګهبـــان مـــړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مالک زمونږ د کټې او تاوان مړ وے
هغه څښتن د ښې حجرې او لوے مکان مړ وے

نو مابه نۀ ؤ دا دومره په مرګي ژړلي
څومره چې نن مې دي په مرګ د لېوني ژړلي

تۀ چې کاواکه بې خبره په کوڅو ګرځېدې
په رڼا ورځ هم ګرځېدې په تورو شپو ګرځېدې
په سر سرتوره ګرځېدې په ابلو پښو ګرځېدې
څوچې ژوندے وې واک دې خپل وو بې جامو ګرځېدې

اوس يې مړ شوے نو په خوښه د ژوندو کښې به ځې
اوس تورو خاورو ته چې ځې سپينو جامو کښې به ځې

د هر ماشوم د لاسه کاڼي تا په سر زغملي
تا د ځوانانو ګزارونه په ټټر زغملي
تا د هر چا د لاسه هر څه لکه نر زغملي
مرهم د مالګې دي د تا پرهر پرهر زغملي

نن ليونيه ځکه ټول راغونډ ومه کلے
ستا په مرګي په چغو چغو ژړومه کلے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــهٔ کــړه چــې پــه زړهٔ دې څــهٔ دي
څـوک پوهـه نـهٔ شـو پـه هغـه هم چې پـه خلـه دې څـهٔ دي
هرچـا تـه بـد وې چـا ونـهٔ کتـل چـې ښـهٔ دې څـهٔ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وایــې پــه بانــه دې څــهٔ دي

لاړې زمـــونږ د دنیـــا ګـــۍ نـــه ګیلـــه مـــن لاړې تـــه
غمجـــن دې ځکـــه واړه کلـــې چـــې غمجـــن لاړې تـــه

تـــا پـــورې چـــا بـــه چـــې څـــه ټوقـــه مســـخره کؤلـــه
تـــا بـــه ځـــواب کښـــې معمـــولي شـــانتې ګیلـــه کؤلـــه
یـــا بـــه چـــې چـــا درتـــه څـــه ســـپکه او ســـپېره کؤلـــه
تـــا بـــه پـــه خپلـــه هـــم خبـــره د هغـــه کؤلـــه

خــوار نــهٔ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدنې ښــکارېدو
لېــونے نــهٔ وې درتــه مــونږه لیــوني ښــکا رېــدو

خــوار نــهٔ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنیــا خوښــه نــهٔ وه
مــونږ لېــونے ګڼلــې ســتا خــو رښــتیا خوښــه نــهٔ وه
د خـــوار غریـــب دې بـــې اثـــره ژړا خوښـــه نـــهٔ وه
د دنیـــا دارو دې مســـتې او خنـــدا خوښـــه نـــهٔ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو تــا نــه ځــان تــه امیــري نــه غریبــي خوښــه کــړه
تــا زنــدګي پــه هوښــیارۍ د لېــوني خوښــه کــړه

مهجــوره دورمــي پــه څــه شــان د شــاه زلمــي جنــازه
ځــي هــدیرې تــه عجیبــه غونــدې شــاهي جنــازه
نــۀ ایســارېږي چرتــه هــم پــه لاره ځــي جنــازه
نــن پــه اوږو د عقــل ځــي د لېــوني جنــازه

د زنــدګۍ ستغې سپېرې یې لکه خوب تېرې کـړے
ښې پـه مـزه یې ورځې شپې د لېونتوب تېرې کـړې

««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ په کلي کښې یۀ لېونے ؤ- هغه په کال 1974م کښې په حق ورسېدو- هسې خو ډېر خلق مري او پیدا کیږي خو د ځینو خلقو مرګ د سړي څه داسې احساسات راولړزوي چې درک یې هغه ته خپله هم نۀ لګي- ما دا مرثیه یا نظم د څه داسې احساساتو لاندې لیکلے دے ځکه چې لېونے زما څه تربور عزیز نه ؤ-خو لېونے ؤ او زمونږ د کلي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول وانه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

تـــې وي هـــم ســـتا مخـــامخ د ے درتـــه ا ے ســـي لګېـــدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سـوځېږي غريـب ا ے سي څـه ليـدلے
پـــوليس ګـــپ درســـره ولـــي خانـــه دغـــه ســـتا ريمانـــه د ے
خـو بيـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډيمانـه د ے
سـتاپه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېل کښې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه رښـتيا رابانـدې وايـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنـت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
حـــال د هغـــو خلقـــو ګـــوره چـــې التـــا يـــې اوېـــزان دي

دا سې جېل کښـې دې تېر کړے کـاش چـې ټـول عمر مهجـور و ے
دغـــه جېـــل ســـره د ټولـــو ســـهوليا تو زمـــا کـــور و ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سيلۍ راغلې
ښکليو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جينۍ راغلې
فضا خوشبويه چاپېر چل شو سندريزه غونډې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتيا وايمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي یې پرخې پرخې خولې نهٔ را درومي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
باید هغه دې نن لاسونه په نکریزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپین مرونډونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړهٔ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څهٔ شو که نوم یې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بندیوان دي په پردي وطن کښې
زهٔ خبر نهٔ یم چې د دویي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهیږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خیال کښې محبوبه یادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نهٔ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هم سپېره یم د اختر په ورځ ژړا کومه
دچا په یاد کښې دا عبثه مشغولا کومه
اختر خو نوم د خوشحالو دے خو هغو ته نۀ دے
څوک چې د بد نصیب د لاسه په بدحال پراته دي
څوک چې د یوې یوې آنې خبر غواړي په نوم د الله

په خاورو خړ یې لاس نیولي کوي سوال پراته دي
د چا د ژوند ملګري لاړل همېشه د پاره
د چا کورونه شو تالا واله کنګال پراته دي
د سیاست د لاسه کونډې د چا خوېندې لونړه
او د چا ورونړه ترمې ترمې په بنګال پراته دي

مهجوره څه؟ که تش به نوم په ټول وطن اختر دے
د ژړا ډک په غم لړلے او غمجن اختر دے

«««««»»»»

یادګېرنه: ما دا نظم د بنګله دېش د بېلېدو په وخت لیکلے ؤ-کله چې زمونږ نوي زره (90000) فوځ د هندوستان په بېلا بېلو کېمپونو کښې د جنګي قېدیانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

که بيمار يم لږ مې خيال په ماه وسال که
د اويا کالونو تېر شومه تهٔ خيال که
زهٔ د منې زيړه پاڼه يم د ونې
چې در پرېوزم ځناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سيمرغ
د يادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سيلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نهٔ چې خاوره يوسې ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نهٔ شي زيارت يې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترينه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عيال که
دغه کار ته تر مودې مودې مهٔ ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتــدا يــې کــه دې زړۀ غــواړي امســال کــه
ډېــره ښــکلې ديباچــه پــرې نوشــته کــړه
د يــادونو تــرې چــاپېره يــۀ دېــوال کــه
چــې کتــاب پــرې دګلونــو باغيچــه شــي
هغــه ښــکلي ښــکلي ټکــي اســتعمال کــه
د يــارۍ مــې دومــره حــق دربانــدې نشــته
خــو تــۀ خبــر دغــه کــار وکــړه ماخوشــحال کــه
پــه قيامــت کښــې چــې يــۀ بــل تــه غــاړېوځو
دغــه کــار بــه د يــارۍ هــم اســتدلال کــه
پــه ســلګو د زنکــدن کښــې بــه زۀ وايــم
چــې مهجــور پــه دا ښــېګړه لازوال کــه

««««»»»»

يۀ شعر

ګــل چــې ســتايې ازغــې هــم بــد مــۀ ګڼــه
دا خــو ازغــې دې چــې ګلونــه ژغــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بیــا دې ورځــې شــپې ځــورېږي
ویــــنم او وایمــــه چــــې ښــــې ځــــورېږي
ســــتا پــــه تنــــدي اې کائناتــــه ګــــورم
عـــــن چــــې وړې وړې ذرې ځــــــورېږي
دې وینــــو ځښــــکونکي ازمــــري تــــه زمــــا
هــــــــم د حـــــــالاتو ارادې ځـــــــورېږي
خیــر د ے خــو تــوان د دې لیــدو نــه لــرم
چــــې حیــــا نــــاکې پښــــتنې ځــــورېږي
خدایــــه آلېچــــې فــــولادي غوارمــــه
چــــې یــــې مړونــــد تــــه زولنــــې ځــــورېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دي کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه ګـسو مـۀ وهـه
ډېـر اوشـو ډېـر اے سـامراجي ظالمـه
نـور مـې کـاروان د تلوسـو مـۀ وهـه
دا وينــې زوې د غريــب دي غټـه
دا شـراب ګـوره پـه کاسـو مـۀ وهـه
د زور ګېـرې نشـه کښــې مسـت سـړيه
بـس دے نـور حـق د پښـتنو مـۀ وهـه

نـۀ منـې؟ ښـۀ ده نـو اوس خپلـه ګـوره
اوس د اوچتـو بنګلـو درز تـه ټينـګ شـه
منـــت زاري تـــۀ د هيچـــا نـــۀ منـــې
اوس د پښـتون د ټوپـک ډز تـه ټينـګ شـه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــي وار د پښـــتون
راغلـې ميـدان تـه اوس دا ګـز تـه ټينـګ شـه

«««««»»»»

يادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـيکلے ، کلـه چـې بهټـو صـبب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل د څوکې بازه

د غلـــــيم د ارادو د زړکـــــو شـــــلې کـــــړه وزرې
شـابه بيـا پـه مخـه واخلـه دغـه شـنې سـپينې کـونترې
د حـــالاتو ګـــڼ وډي تـــه د هـــوا مخـــالف زور تـــه
چــې زړۀ وانــۀ چــوې ګـوره تـه الـوت کـړه لـرې لـرې
بيـــا پـــه زور دې وزرو يـــو فضـــا کـــړه ځـــان ســـازه
د پربغـــــــل د څـــــــوکې بـــــــازه

نـا خبـرې د حملـې نـه سـېل سـېل شـنې ډبـرې ګرځـې
وزر جـوړ کـړه يـۀ ګـزار تـه چـې يـۀ يـۀ شـې ډېـرې ګرځـې
غــړې چګــې دې نيــولې مــردار خــورو پــه مــردارو
زلزلــه يــې پــه دنيــا شــه ټپوســان بــې ويــرې ګرځــې
تـــۀ باچـــا يـــې د مارغـــانو اراده وکـــړه درازه
د پربغـــــــل د څـــــــوکې بـــــــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــهٔ بـــې خوفـــه بـــې خطـــره د پرېغـــل نـــه تـــر شـــواله
د ځـــوانۍ پـــه طاقـــت ګرځـــه د جنـــوب نـــه تـــر شـــماله
اســـتعمار د ازمـــري هـــم کـــړه هوســـۍ تـــه بـــې مجالـــه
هـــر غـــرور هـــره مســـتي هـــم چـــې د شـــېر اوځـــي لـــه خیالـــه
ســـتا نـــرې غونـــدې اواز دې زوراورلـــه هـــر اوازه
د پرېغـــــــــــــل د څـــــــــــــوکې بـــــــــــــازه

ســـتا پنجـــې دي زمـــا خوښـــې نـــوم دې هـــم دې پـــه مـــا ګـــران
لـــه خوښـــۍ نـــه پـــه خنـــدا شـــم تـــهٔ چـــې ګرځـــې پـــه اســـمان
دبـــدبې تـــه دې حېـــران یـــم بـــې وقعتـــه کـــړې مارغـــان
یـــؤ وخـــت داســـې ؤ چـــې وو ســـتا هـــر صـــفت د مســـلمان
خـــو افســـوس چـــې هغـــه لاړل نـــا خبـــر یـــو مـــونږ لـــه رازه
د پرېغـــــــــــــل د څـــــــــــــوکې بـــــــــــــازه

ســـتا ګـــزار چـــې تنـــدریز دې پـــه دنیـــا د شـــنو کـــونترو
ؤ تســـخیر د کائنـــات د صـــحابه رض نیـــت بـــې وزرو
تمنـــا د شـــهادت تـــه ضـــرورت نـــهٔ وي د زغـــرو
شـــهبازي ګـــزار تـــه نـــهٔ وي وخـــت د چغـــو د خبـــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذرض او لــه معــاذه رض
د پريغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسب نـۀ دي سـتا ځـالې او سـتا ځلـې
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاښو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـې
اَشِـــدٓ اءُ عَلَـــى اَلکُفّـــارِ رُحَمَـــاءُ بیَـــنِهم ياســـت
بـــازان چـــا نـــۀ دي ليـــدلي چـــې د يـــؤ بـــل ســـره ښلـــې
د مرحــوم امــت صــفت د ے تاکښــې اوس هــم تــرو تــازه
د پريغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

تـــا تـــه اوس هـــم شـــابه يـــاده شـــهبازي د پـــلار نيکـــۀ ده
هـــای افســـوس زمـــونږ نـــۀ هېـــره نـــن ماضـــي دپـــلار نيکـــۀ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه يـــاده حجـــازي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــا تـــه يـــاده پـــه ښـــۀ ډول زنـــدګي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــۀ د وخـــت د تېـــر پـــدو نـــه ځکـــه ګرځـــې بـــې نيـــازه
د پريغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

ژاړم ځکـــه نشـــانې د تېـــر امـــت ويـــنم پـــه تـــا کښـــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خويونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ يـؤ نخښنــه د مرحــوم امــت يــې پــاتې پــه دنيــا کښــې
ســتا جـرات ســتا حوصــله ده پــه امــت د مصــطفیٰ کښــې
ســتا پـــه شـــان پـــه هـــر باطـــل بـــه وه حملـــه د دوي ممتـــازه
د پرېغـــــــــــل د څـــــــــــوکې بـــــــــــازه

ســتا پـــه زور کښـــې د وزرو عجيبـــه شـــان زور ګيـــري ده
پــه پنجــه کښــې چــې ســتا راشــي دايــې نخښنــه دمرګــي ده
ســتا صــفت خېبــر شــکن دے ســتا حملــه هــم حېــدري ده
د مارغـــانو پـــه ســـومنات دې اراده د غزنـــوي ده
د مهجـــور د زړګـــي ســـره د محمـــود د زړهٔ ايـــازه
د پرېغـــــــــــل د څـــــــــــوکې بـــــــــــازه

«««««»»»»»

يؤ شعر

اے شـــپونکيه د شـــنو غرونوستاشپېلۍکښـــې زنـــدګي ده
اســـويلے پکښـــې غرېـــبي اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پیغمبر د خوشحالي دې تا محنت دے
د ژوندون باعث د نورو ستا همت دے
د وطن په خړو خاورو کښې لوبیږې
ستا مقام په خړو خاورو کښې اوچت دے
اے دهقانه د خوارو نه دې قربان شم

تهٔ د ژوند عیش و عشرت څه پیژنې
تهٔ خوب ارام د سره نهٔ پیژنې
څه شے چې تهٔ ترېولو ښهٔ پیژنې
هغه ستا کار دے هم یې تهٔ پیژنې
د دې څېرې بږه جامو نه دې قربان شم

چې سیراب دې پرې فصلونه د وطن کړل
چې پرې زیات د نعمتونه د وطن کړل
چې سېوا دې پرې خوندونه د وطن کړل
خړ پټي دې چې باغونه د وطن کړل
ستړیه وروره د خولو نه دې قربان شم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اے بهـــــادره غېرتـــــــي پښـــــتونه
اے ننګياليـــــه ســـــرحدي پښـــــتونه
اے د اســـــلام او د پښـــــتو خاونـــــده
چـــې يـــې شـــېدا پـــه ازادي پښـــتونه

زړۀ خـــو مـــې غـــواړي چـــې دې وســـتايمه
خـــو دا لفظونـــه بـــه لـــه کومـــه غـــواړم
پښـــتونه ځوانـــه کـــه د پـــلار غونـــدې شـــوې
نـــو ســـتا پـــه پـــلار پســـې بـــه ونـــۀ ژاړم

پښـــتونه ځوانـــه ځـــواني ښـــکلې لـــرې
چـــې خفـــه نـــۀ شـــې ځـــو عېبونـــه هـــم شـــته
مـــنم چـــې ژبـــه خـــو د پـــلار وايـــې تـــۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــلار دي نــور څــو ميراثونــه هــم شــته
د پــلار شــړۍ هــم درتــه پــاتې خــو ده
ګــوره چــې هلتــه پتلونونــه هــم شــته؟

پښــــتونه ځوانـــــه ابـــدالي څــــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم د ے ننګيـــالے پښـــتون ؤ
څــه لــرې يــاد شېرشــاه ســوري څــوک ؤ
هـــو هـــو خبـــر يـــې بريـــالے پښـــتون ؤ
وروره خوشـــــحال د اکـــــوړي څـــــوک ؤ
افـــرين پـــوی يـــې تـــور يـــالے پښـــتون ؤ
پښـــتونه ځوانـــه ګـــوره پـــړ نـــه شـــې تـــهٔ
د زمـــري زويـــه چـــې ګيـــدړ نـــهٔ شـــې تـــهٔ

ځـــان تـــه دنيـــا چـــې کـــوم حېرانـــه نـــهٔ کـــړي
دا بـــې همتـــه بـــه پښـــتون څنګـــه وي
خپلـــه لېلـــیٰ چـــې لـــه ســـر ګرانـــه نـــهٔ کـــړي
داســـې عاشـــق رښـــتيا مجنـــون څنګـــه وي
چـــې د غلـــيم خونـــه پـــرې ورانـــه نـــهٔ کـــړي
اثـــر د هســـې ځيګـــر خـــون څنګـــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې صدقه خپل زر له ځانه نۀ کړي
دغه قارون دے بل قارون څنګه وي

پښتونه ځوانه پۀ د مور يادوه
آ غېرتي شوده خو تا ښکلي دي
انجام يې څه شو هغه نور يادوه
کوم چې اوده له دې دنيا تللي دي
تۀ د نيکانو هغه شور يادوه
چې له دنيا په شور د چا تللي دي
چا کړه ابادۀ غېر اباده دنيا
خو هائے افسوس چې نن د چا ده دنيا
زۀ چې شم ځوان نو ابياري به دې کړم
د پښتون خاورې دا لوظونه کؤم
کوشش بيا بيا د ابادۍ به دې کړم
لوظ کؤم څو قسمونه کؤم

د حيا دارو په حيا مې قسم
د وفادارو په وفا مې قسم
د عاشقانو په ژړا مې قسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حســــينانو پــــه ادا مــــې قســــم
د چګــو غرونــو پــه هــوا مــې قســم
او د شــنو ونــو پــه نخــا مــې قســم
د ســـروګلونو پـــه ګـــډا مـــې قســـم
د بلبلانـــو پـــه غوغـــا مـــې قســـم
د خوشــحالو پــه شــنه خنــدا مــې قســم
او پــه موســم د پربغــل خــوا مــې قســم
پـــه انتظـــار د چادچـــا مـــې قســـم
او د بيلتـــون پـــه ورځ رڼـــا مـــې قســـم
پـــه کـــار نـــامو د پېونـــدا مـــې قســـم
پـــه سياســـت د شـــهزادا مـــې قســـم
پــه دغــه خپــل بېګــا ســبا مــې قســم
د ازادۍ پـــــه ابتـــــدا مـــــې قســـــم

پــه بــې وســلې کــړې غــزا مــې قســم
او دايمـــان پـــه ولـــولا مـــې قســـم

چــې لا تــر اوســه امزريــان پکښــې شــته
چــې لا تــر اوســه مومنــان پکښــې شــته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تـر اوسـه مېړنيـان پکښې شـته
چې لا تـر اوسـه تـور زنـان پکښې شـته
دا پـه مـونږ ګرانـه لکـه ځـان خـاوره
زمـونږ د خپـل پښتونسـتان خـاوره

پـه دا قسـم کـه دروغـژن ومـه زۀ
پښـتونه ځوانـه بيـا بـه وژن ومـه زۀ
کـه پـه ريـا سـره غمجـن ومـه زۀ
بيـا بـه پـه خـوے خصـلت پمـن ومـه زۀ
اوس يـم حېـران کومـه قيصـه اولـيکم
زۀ سـتا صـفت کـه مرثيـه اولـيکم

«««««»»»»

يادګېرنـه دا نظـم مـا پـه کـال 1964م کښې لـيکلے ؤ- چې زۀ د اتـم جماعـت طالـب علـم ووم- دغـه ځـه خـاص معيـاري نظـم خـو نـۀ دے خـو زۀ يې بغيـر د څـه اصـلاح او کمـي بېشـي نقـل کـوم- پـه دې خيـال چې لوسـتونکو تـه هـم د اتـم ټـولګي ډېـر هلـک شـاعر انـدازه اوشـي- او ماتـه هـم د خپلې ډېـرې لـرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــؤ امريکــي ؤ بــل تــه وېــل چــې فکــر وړے يمــه
قيصــه جنجــال تــه ورځ پــه ورځ د دې اولــس سره ځـي

مـا وئيـل چې دا پنجـابے نـۀ دے چـې ټيزونـه کـوي
پښـــتون ســنګر تــه چــې ورځـي نـو د اودس سـره ځـي

«««»»»»

ســـوے زړګـــے يـــې چـــې لـــوګے کـــوي
هغــــــه مــــين تــــل اســـــويلے کــــوي

وختــــه ناتوانـــــه بوډاګــــان څـــــه کــــوې
تــــا ســــره منــــډه بــــه ځلمے کــــوي

«««»»»»

پــوے د ژونـد نـۀ پـه بېګـا نـۀ پـه سـبا شـوم
ان تــر دې چــې کــم وبــېش اوس د اويــا شــوم

د ځــوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـه زړۀ کښـې
د ځـــوانۍ ارمـــان کومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځول د پردو زوړونو اسان کار دے
د زخمي زوړونو ملهم پټې مشکل دي

راشه دا کارونه زده کړه چې سرې شي
سرپيتوب د غوځو زړونو رغؤل دي

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

بيلوي سره دوه ورونه په بېګا يا په سبا کښې
عجيبه غوندې منظر دے په نقشه د پښتونخوا کښې

ديوال هسک دے ترې ديدن ته دغړې هسکول ګران دي
په ارمان به يؤ بل ګورو د سپوږمۍ ښکلې رڼا کښې

«««««»»»»

ته پرونۍ قيصه هم مه ماته کوه
خو ځار دې شم وعده هم مه ماتوه

دې تا په يوه مسکاماتيرې ګله
ښکليه زما توبه هم مۀ ماتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سياست د پېچ و تاو په مينځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوريت د ناوې ترۀ خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وينم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدليږي

ګل چې کومه جامه واغوندي خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدليږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وينم اشنا نو سوچ مې يوسي
څومره ښکلي دې د سترګو دا بانړه دي

تۀ خو يې زما په زړۀ کښې خو تۀ وايه
ښکليه ياره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـترګې هـــر خـــوا اړوم د چـــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نـــه درمـــان ورک دے

خـــو ارمـــان دے چـــا تـــه پتـــه نشـــته خدايـــه
چـــې زمـــا نـــه ځـــومره ښـــکلے جانـــان ورک دے

«««««»»»»

اشـــنا دا څـــه عجـــب ســـړے يمـــه زۀ
شـــومه جـــوت پـــه عاشـــقانو کښـــې زۀ

بيمـــار دې زۀ يمـــه خـــو تـــا غـــواړم
د هســـپتال پـــه بيمـــارانو کښـــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

ليډرانو ته

مـــونږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــۀ راکـــوئ
زمـــونږ دا خپلـــه غريبـــي ښـــۀ ده

خـــو مـــونږ لـــه کـــاره پـــه جلســـو مـــۀ باســـئ
زمـــونږ دا خپلـــه مـــزدوري ښـــۀ ده

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هـم بېګـا هـم يـې سـبا وي د سـړي

تـش پـه ږيـره پـه بربټونـو هـم کـار نـۀ شـي
چـې خويونـه زنانـه وي د سـړي
وانړه 1969م

«««««»»»»

يـۀ تربـور مـې پـه ،،تورمانـدې،، دا خبـره وکـړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـړې تللـي نـۀ وے

مـا ورتـه اووې چـې لا اوس هـم ډېـر راغلـي نـۀ يـو
وې يې چې کـوردې مرګـي ړنګ کړے چې ښاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

«««««»»»»

ځکـه نـه کسـي زمـا د سـترګو کسـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـی

زمـا کسـي دې نـۀ کسـي د چـا کسـي
کـه مـې کسـي د اشـنا د سـترګو کسـي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې دې پــــه زړۀ بانـــدې داغونـــه راکـــړل
بيــــــا دې رټلــــــي ځوابونــــــه راکــــــړل

غلــــے ســــړے يــــم پــــه خلــــه نــــۀ وايمــــه
ګنــــې تــــا ښــــومره تکليفونــــه راکــــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشـــــق مـــــې ربښـــــتونے د ے دعـــــوىٰ کومـــــه
کـــــه ســـــربدل د يـــــۀ ديـــــدار غـــــواړي

خـــو دا قيصـــه خـــو راتـــه ګرانـــه شـــوه اوس
چـــــې د خـــــان لـــــور ده مـــــوټر کـــــار غـــــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــه شـــان نـــۀ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه اونـــۀ وائـــي ګـــوره

د ترلـــــي مـــــې د کمځـــــو ســـــره ســـــم نـــــۀ دي
ســـــتا دا ښـــــکته للېـــــدلي بربېـــــت تربـــــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې نـــۀ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــۀ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدايېګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بيـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــيڅ يـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــۀ کـــوي
مســـتر بهتـــو د کرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې اميـــد يـــې نشـــته
ځکـــه مجيـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سياســـت پـــه عاشـــقۍ کښـــې هـــم شـــروع شـــو
مســـاوي تقســـيم د ښـــکليو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاړه ســـاړه اهونـــه کـــوي بيـــا هـــم؛
يـــۀ نـــيم کـــس د ټولـــو ښـــکليو جـــاګير دار شـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځـې مـې تـل پـه زړۀ کښـې څـه غـواړې
هـن اشـنا در واخلـه زړۀ کـه زړۀ غـواړې

دا بـه لـه مـا هېڅکلـه پـوره نـۀ شـي
تـۀ تنکـي زلمـي پـه وینـو سـره غـواړې

«««««»»»»

پـلار تـه دې وایـه چـې انکـار اونکـړي
پښـتون زلمـے یمـه زۀ مـړې کـؤم

خـو زۀ هغـه پښـتون هـم نـۀ یمـه چـې؛
پـه سـرو منګلـو پـه تـا پـړې کـوم

«««««»»»»

چـې پښـتونخوا پـه وینـو رنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ لیکـل
کوڅـه کوڅـه کښـې مېلـه ړنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ لیکـل

مـا وې دځـان سـره بـه تولـه پښـتونخوا ژړوم
خـو دقلـم څوکـه مـې زنـګ شـوه مـا څـه اونـۀ لیکـل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خـــو تـــرې دنیـــا جـــوړوي بلـــه بلـــه

زمـــا یـــوه بـــس ده هغـــه نـــور دي اشـــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــق دي
د ښـــۀ کـــردار د ښـــۀ ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
،،دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــق دي،،

«««««»»»»

مـــــدام د ننـــــګ او دغیـــــرت خبـــــرې
او د خپـــــل ملـــــک او د ملـــــت خبـــــرې

خلـــق دې خبـــر د ے هرڅـــه هرڅـــه وائـــې
مـــــونږ بـــــه کـــــوو د محبـــــت خبـــــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد راکوه راته حدونه مهٔ ږده
ډېر ښهٔ مې پېژني شرطونه مهٔ ږده

په ظلم مهٔ ګوره همت د پښتون
په دا کوه کن دپاسه غرونه مهٔ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښکليه سبا به خداے زده کله راځي
لېونے زړهٔ خو مې لا نن ژاړي

د مرګ په غم نهٔ ده ژړا د مهجور
خو په بې ياره زنکدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ما وې تنها کې به مې اووينې د پښو دلبره
ابلې پښې ستا د کور په خوا کښې ګرځېدلے يمه

د ختو جوړ کورونه وران د چا د لاسه دي پروت
په ړنګه پنګه پښتونخوا کښې ګرځېدلې يمه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غيـرت پـه سـر بـازۍ کښـې چې شي وروسـتو
شـــرموي چـــې د قـــام غـــړي پـــه شـــرمونو

د ترلـــې مـــې حيـــاداري کمڅـــۍ ښـــې دي
کـــه تربـــور مـــې څـــو نـــازيږي پـــه بربټونـــو

وانه کال 1969م

««««»»»»

د دنيـــا پـــه هـــر يـــؤ ښـــکلي څيـــز مـــين يـــم
زۀ پـــه حُســـن مـــين يـــم پـــه خلقـــو نـــۀ

هـــر څښـــتن د تـــورو ســـترګو زمـــا يـــار دے
زۀ پـــه واړو مـــين يمـــه پـــه يـــؤ نـــۀ

««««»»»»

ترينـــه اوري کـــه تـــروې ترخـــې خبـــرې
خـــو حـــق تـــل خـــوري د باطـــل ســـره ډغـــرې

تـــاريخ ويـــاړي د روښـــان پـــه ملنګـــانو
کـــه لښـــکرې د اکبـــــر وې زوراورې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غریبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت تېټـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وینـــو زوو
غریبـــه ســـتا دښـــمنې دا خېټـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجـن دي چـې بېګـا لـه بـه زۀ څـه خـورم
د چـا نـه خوښـېږي دا چـې بـه څـه څـه خـورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـوک خفـا چـې بـه ډوډۍ او کـه وابـه خـورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بس کښې چې مړ شي پنجابے نو ورکړې لس لکه ته
ځکه چې دا دے پنجابے او پنجابي هم قیمتي دے

چې پرې زاړه کوټه راپرېوځي او پښتون مړ شي
نو پنځه لکه دي ډېرې پښتون کم قیمتي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښــتنه بــې پــردې
جــامې يــې هــم وي دا ســې ســپکې غونــدې

چاتـــه بـــه ښـــکلې لکـــه حـــوره ښـــکاري
خـــو ماتـــه ښـــکاري د شيشـــکې* غونـــدې

*شيشکه مسيد و کښې نخرې ته وائي-

«««««»»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــــي برخـــــه رســـــي يـــــؤ نـــــيم بختـــــور تـــــه

لرپښــتون کــه ســترګې پټــې کــړې چــې خبــرد ے زۀ خــوبچ يــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پېښـــور تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائيکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشـــلې څـــووني زيـــږه پګـــړۍ دې پـــه ســـر
داســـې کشـــيږی لکـــه وليـــږ دې چـــې
پـــه دوا کـــي جينـــګ د منـــي زيـــړې ګېـــډۍ

«««««»»»»

زۀ تـا پـه خـوب کښـې تـۀ مـاخوب کښـې وينـې
چې زۀ ځان خوب کښې تۀ ځان خوب کښې وينې
راشـــه بـــدل کـــړو چـــې خوبونـــه ســـره

«««««»»»»

دا بيـــر ســـر څيـــرې ګرېـــوان يـــې ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا ليـــونے ســـتا مينـــې کـــړم
اشـنا مـې وېـل چـې دهشـت ګـرد ليـده شـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې زۀ او تۀ يو ځاے شو سره
نو خيال کوه چې بد باطنه رقيب
پام کوه سرجيکل سټرايک اونۀ کړي

«««««»»»»

ما ورته وئيل چې دومره ښکلے يې تۀ
چې ستا په شان به په جهان کښې نۀ وي
اشنا مې وېل چې چاپلوسي مۀ کوه

«««««»»»»

خـتم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library